

VERSLAG

OVER HET

Bestuur en den Toestand DER ZAKEN

VAN DE

STAD TURNHOUT

door het College van Burgemeester en Schepenen
aan den Gemeente-Raad
in zijne zitting van 5 October 1908 voorgedragen.

TURNHOUT
BOEKDRUKKERIJ JOSEPH SPLICHAL.

Mijne Heeren,

Het artikel 70 der Gemeentewet nakomende, hebben wij de eer UEd. hierbij verslag te doen over het Bestuur en den toestand onzer stadszaken in het afgelopen dienstjaar 1907-1908.

TITEL I

Staat der Bevolking

In 1907 is onze bevolking nog merkelijk aangegroeid, tot dusverre, dat op 31 December wij 23010 inwoners telden.

Zij bestond uit 11338 mannen en 11672 vrouwen.

Burgerlijke Stand

GEBOORTEN, STERFGEVALLEN, HUWELIJKEN,
ECHTSCHIEDINGEN,
ERKENNING EN WETTIGING VAN KINDEREN

De jaarlijksche officieele statistiek over den gang der bevolking en de beweging van den burgerlijken stand, bevat de volgende opgaven :

Van de sterfgevallen in 1907 telt men er :

	MANNEL.	VROUWEL.
Onder 1 jaar	66	56
Van 1 tot 10 jaren	33	35
Van 11 tot 15 »	3	4
Van 16 tot 20 »	5	5
Van 21 tot 50 »	20	29
Boven de 50 »	86	90
	<hr/>	<hr/>
	213	219

Totaal 432

Overleden in Januari	71
» » Februari	69
» » Maart	40
» » April	36
» » Mei	25
» » Juni	24
» » Juli	23
» » Augustus	25
» » September	24
» » October	31
» » November	28
» » December	36

Totaal 432

JAREN		GETAL		GETAL	
1906	451	MANNELIJKE	382	STERFGE-	291
1907	430	VROUWELIJKE	393	VALLIEN	199
	833	TOTAAL	823		430
	213	MANNELIJKE	219		432
		VROUWELIJKE	219		219
	432	TOTAAL	432		432
	00	Meerder gestorven dan geboren	00		00
	391	Meerder geboren dan gestorven	413		391
	90	MANNELIJKE	90	DOOD GEROKEN	11
				in de	
				geborenen	
				en	
				sterfgevallen	
				niet begrepen	
	10	VROUWELIJKE	11		31
	32	TOTAAL	31		32
	01		01		01

AANMERKINGEN

In 1907 zijn hier ter stede 9 personen overleden die geen deel van de bevolking maken; terwijl er 15 die hier woonachtig waren, elders overleden zijn.

Tusschen de 833 geboorten zijn er 26 onwettige kinderen, waarvan 16 mannelijke en 10 vrouwelijke.

In 1907 zijn hier 8 kinderen geboren die geen deel der bevolking maken; 9 zijn erel- ders geboren die aan Turnhouts bevolking behooren.

Volgens opgaaf zijn er gestorven in 1907 tengevolge van :

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Aangeboren zwakhcid	16	8
Typhuskoorts	3	1
Mazelen	13	19
Griep	5	5
Kinkhoest	0	1
Brandige keelontsteking en kroep	1	0
Tuberculose der longen	16	20
Andere tuberculose	1	4
Kanker en andere kwaadaardige gezwellen	6	13
Eenvoudige ontsteking der hersenvliezen	2	5
Congestie, bloedstoringen en hersenverwecking	7	7
Organische hartziekten	29	24
Ontsteking der luchtpijptakken	13	13
Luchtpijpontsteking, longontsteking	12	12
Longontsteking	13	19
Maagaandoeningen	2	0
Darmontsteking, buikloop	15	17
Darmbreuken, darmverstoppen	2	1
Cirrhosis van de lever	1	0
Acute nephritis en kwaal van Bright	4	4
Kraamvrouwenkoorts	0	2
Andere kraambedsongesteldheden	0	5
Ouderdom	6	13
Andere oorzaken	35	24
Ongeval	7	2
Zelfmoord	2	0
Schielijke dood en onbekende	1	0
Twijfelachtige gevallen	1	0
	<u>213</u>	<u>219</u>
	432	

HUWELIJKEN

Het getal huwelijken was 174.

ECHTSCHIEDINGEN

Voor de eerste maal werd hier in 1908 eene echtscheiding uitgesproken.

OUDERDOM DER GEHUWDEN.

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Beneden de 18 jaren	1	5
Van 18 tot beneden 21 jaren	26	38
» 21 » 25 »	75	79
» 25 » 30 »	39	24
» 30 » 35 »	15	15
» 35 » 50 »	14	10
» 50 ten minste	4	3
	<u>174</u>	<u>174</u>
Totaal	348	

ERKENDE EN GEWETTIGDE KINDEREN

	MANNELIJKE	VROUWELIJKE
Erkend na het opmaken der geboorteakte	1	1
Erkend en gewettigd in de huwelijksakte	5	9
	<u>16</u>	

VERANDERING VAN WONING

De personen die van 1 Januari tot en met 31 December 1907 onze stad of haren buitenkring kwamen bewonen, worden onderverdeeld als volgt :

Van andere gemeenten van het rijk :	427	mannen	367	vrouwen
Van buiten 's lands :				
Uit Holland	27	»	21	»
Uit Duitschland	1	»	1	»
	<u>455</u>		<u>389</u>	
	844			

Zijn van hier vertrokken :

Naar andere gemeenten van het rijk :	469	mannen,	472	vrouwen
» » koninkrijken en landen :				
» Duitschland	2	»	0	»
» Holland	18	»	20	»
» Frankrijk	1	»	0	»
» Noord-Amerika	3	»	0	»
» Azië	2	»	0	»
» Onbekende plaats	1	»	0	»
	496		492	
	988			

Zoodat er 41 mannen en 103 vrouwen meerder zijn vertrokken dan komen wonen.

REGISTERS DER BEVOLKING

Deze worden met de meeste zorg gehouden.

Niet min dan 702 ouderdomspensioenen werden door onze bemiddeling in den loop der maand Juli uitbetaald.

Bovendien zijn er voor 1908 nog 98 vragen gedaan, die tot heden hangende zijn gebleven.

INBURGERING

Acht verklaringen van inburgering werden in onze bureelen ontvangen, waarvan vijf gedaan door minderjarigen, onder bemachtiging van hunnen vader, overeenkomstig het artikel 1 der wet van 16 Juli 1889, en drie navolgens artikel 9 van het burgerlijk wetboek.

REGISTERS VAN DEN BURGERLIJKEN STAND

Er werden door bemiddeling der Sociëteit St Jan Francis Regis 49 uittreksels geleverd tot het voltrekken van huwelijken.

TITEL II

Gemeente=Bestuur

Gemeenteraad.

In 1907 is er overgegaan tot de vernieuwing der kleinste helft des Raads, 1^e reeks, en in het voorzien van twee openstaande zetels, toebehoorende aan de tweede reeks.

Bij besluit der Bestendige Deputatië des Provincieraads dd. 8 November 1907, werden goedgekeurd de verrichtingen van den 5ⁿ October van het Hoofdbureel, zetelende in zake der Gemeentekiezing van 20 October 1907, waarbij ditzelve zonder verdere pleegvormen uitroept als gekozenen; gemeenteraadsleden voor de 2^e reeks, uitgaande in 1912, voor den Binnenkring: de heeren Emile Somers, dokter, en Alf. Verwaest, kantfabrikant alhier, in vervanging der heeren Amsens Gust, overleden en Wouters J. B. ontslaggever.

De aanstelling dezer zonder strijd gekozene nieuwe Raadsleden had plaats in zitting des Raads van 19 November 1907, in dewelke door beiden, den grondwettelijken eed werd afgelegd in handen van den heer Burgemeester.

In zelfde zitting werd de heer Verwaest gekozen als lid van de Commissie van Finantiën in vervanging van den heer H. Hendrickx, tot Schepen bevorderd.

In zitting van 9 December 1907 nam de Raad kennis van het ontslag als Gemeenteraadslid, ingezonden door den heer Emile Somers, wiens ambtsbezigheden niet toelaten als Raadslid te zetelen. Deze plaats is tot heden onbezet gebleven.

De uitslag van den gemeentekus van 20 October 1907 werd goedgekeurd, bij besluit der Bestendige Deputatie op 8 November volgende.

Hierdoor werden als Gemeenteraadsliden verkozen bij volstreckte meerderheid :

Voor de 1^e reeks, uitgaande met 1 Januari 1916 (Binnenkring) :

De heeren Bauweraerts F., Dufour F., Goelen Ad., Hendrickx H., Strymans Const., Vanderveken-Cremers J. B.

Zijn insgelijks gekozen zonder strijd, ingevolge proces-verbaal der kiesverrichtingen dd. 5 oktober, goedgekeurd door de Bestendige Deputatie op 8 November volgende, als Gemeenteraadsliden voor

de 1^e reeks, uitgaande met 1 Januari 1916 en voor den Buitenkring : de heeren Dielis Wilh. en Dierckx Ferd.

De aanstelling van al deze gekozene aftredende en nieuwe Raadsleden had plaats in zitting van 4^e Januari 1908, in dewelke door allen den grondwettelijken eed werd afgelegd.

De nieuwe gekozene raadsleden voor den Buitenkring, worden in zelfde zitting benoemd als leden der Commissie van Landbouw, door ontslag der heeren Dierckx Walt. en Wouters J. B.

In zitting van 27 Februari 1907 gaf de heer Voorzitter kennis van het onverwacht afsterven van den heer Frans Peeters, Gemeenteraadslid, die na eene kortstondige ziekte aan de liefde der zijnen werd ontruikt.

In naam des Raads drukt ZEd. zijn spijt uit over dit verlies en bestatigde daarbij dat de afgestorvene gewetensvol zijn openbaar ambt vervulde, ter behartiging vooral der verlangens van het werkvolk wiens vertegenwoordiger hij was, alsook van belangen van het algemeen.

Tot teeken van deelneming werd een brief der rouwbeklag aan zijne beproefde familie overgemaakt.

In zijne vervanging werd in zelfde zitting de heer Frans Meeuwes aangesteld, dewelke in handen van den heer Voorzitter den grondwettelijken eed aflegde. Voornoemde heer was als plaatsver-

vangend Raadslid door de Nijverheidswerklieden gekozen den 25 October 1903.

College van Burgemeester en Schepenen.

In Raadzitting van 4 Januari 1908 werden herkozen : de heer Dufour F. als Schepen der eerste reeks voor acht jaren ; de heer Van Genechten H. als Schepen der tweede reeks voor 4 jaar ; de heer Hendrickx H. als Schepen der eerste reeks voor acht jaar. Allen legden den vereischten eed af.

De verdeeling der ambstbevoegdheden der leden van het Schepencollege blijft onveranderd.

Personeel en inrichting der Bureelen.

In zitting van 9 December 1907 wordt de heer Jules Brahy, sedert vijf jaren als voorloopige toezichter gehecht aan den dienst der waterleiding, bepaald in deze bediening aangesteld, met eene jaarlijksche bezoldiging van fr. 3000.

De Raad verstaat opdracht te geven aan den nieuwen titularis van het Bestuur van den waterdienst en der riolen, met den noodigen rekenplicht en kleine bijkomende werken.

Op 1 Augustus II. overleed hier ter stede, na eene langdurige ziekte, de heer Henri Peeters, secretaris van de stad Turnhout, vereerd met de herinneringsmedalie van Z. M. Leopold II, en het

burgerlijk eereteeken van 1^e klas, voor vijf-en-twintig jaar dienst. Geboren te Turnhout den 5 Juni 1858 werd hij den 18 Meert 1880 tot klerk genoemd ter Secretarij. Den 30 December 1882 werd hij aangesteld als Secretaris der stad.

Wij verliezen in hem een onzer verkleefde en getrouwste dienaren, op wiens kostbare medewerking wij nog lange jaren hadden gerekend.

Met een buitengewoon verstand begaafd, gesterkt door lange ondervinding, was hij een bekwaam, waardig en gediensstig ambtenaar, een toonbeeld van Secretaris.

In de verplichte zitting van 3° Augustus 1908, sprak de heer Voorzitter, in eene verhevene en roerende taal den lof van den talentvollen Ambtenaar. Op zijn voorstel stemde de Raad een brief van rouwbeklag aan de Familie van den diepbetreurden afgestorvene en besloot den lijkstoet in korps te vergezellen.

In het sterfhuis werd door den heer Burgemeester, in naam van het Bestuur, eene indrukwekkende lijkrede uitgesproken, waarbij de diensten, kennissen en deugden van den al te vroegtijdig ontslapene werden aangehaald, en hulde en dank werd gebracht voor al het goede dat hij in het belang van stadsbestuur had verricht.

Onder een overgrooten toeloop van volk uit alle standen had de plechtige teraardbestelling plaats.

Op zijn graf werden treffende lijkreden gehouden door de heeren : Al. Leysen, in naam der stadsbedienden, Med. Dieltjens, namens den Arrondissementsbond der Gemeentesecretarissen, en Alf. Versteylen, namens de Koninklijke Maatschappij « Orpheus ».

Gemeente-ontvangst.

Wij hebben deswegens niets bijzonders aan te stippen.

Kiezerslijsten.

De kiezerslijsten voor 1909-1910 op 31 Augustus voorloopig gesloten, geven den volgende uitslag :

KIEZERS	met 1 stem	met 2 stemmen	met 3 stemmen	met 4 stemmen
Voor den Senaat 3667	2668	520	479	
Voor de Provincie 3667	2668	520	479	
Voor de Kamer 4407	3361	514	505	
Voor de Gemeente 3427	2594	302	224	307

Gezwoornen.

De herziene lijst der bevoegden om deel te maken der Gezwoornen bevat dit jaar 72 namen.

Kiezingen.

Buiten de gemeentekiezing voorkomende onder de rubriek Gemeenteraad, had alhier plaats op 14 Juni ll. de kiezing voor den Provincialen Raad.

De aftredende leden de heeren Van Hal V., Caron L. en De Roover werden met eene overgroote meerheid van stemmen herkozen.

Door het afsterven van den weledelen heer Graaf de Merode-Westerlo, in leven Voorzitter van den Senaat en afgevaardigde voor het arrondissement Turnhout-Mechelen, viel er eene plaats open van Senator. Hiervoor werd uitgeroepen zonder strijd de heer Wittman van Mechelen. De Gemeenteraad heeft het zich ten plicht geacht aan de weledele familie van wijlen zijnen Senator en zijnen oud-Volksvertegenwoordiger een adres van rouwbeklag te zenden, even als aan de achtbare familie van wijlen den heer Jules de Trooz, in leven Minister van binnenlandsche zaken en Kabinetshoofd, beiden in den loop des jaars overleden.

Gemeentegoederen.

ROERENDE EN ONROERENDE

In zijnen laatsten zittijd heeft de provincieraad van Antwerpen besloten tot den aankoop van het aloude Kasteel van Turnhout.

Eerstdaags zal deze aankoop door een wettelijken akt worden bekrachtigd, waarin voornamenlijk de volgende bepalingen zullen voorkomen :

« De Provincie heeft van de stad Turnhout het « Kasteel » gekocht, met ongeveer 1 hectaar grond, voor de som van 125.000 frank, te betalen in vijf jaarkortingen. Zij beschikt over al de lokalen van het gebouw, zonder eenige wederhouding.

« Er zullen onderhandelingen aangeknoopt worden met de stad om aan deze de noodige lokalen te verhuren voor het Vredegerecht.

« Het gebouw zal in zijnen vorigen bouwtrant worden hersteld en de gedempte vest welke het kasteel omringt zal gedeeltelijk heropend worden.

« Verders zal de Provincie de gronden rondom het kasteel in lusttuin herschapen, dewelke door de stad zal dienen onderhouden te worden.

« Ook zullen de straten rondom den eigendom der Provincie door de stad moeten gekasseid of in kiezel aangelegd worden. Verders is de stad verplicht een borduur in hardsteen te leggen welke den eigendom der stad van dien der Provincie zal scheiden. »

Het plan, opgemaakt door onzen provincialen bouwmeester Mr Jules Taeymans, voorziet groote en kostbare herstellingswerken van het gebouw, en wij mogen ons verwachten, dat na afwerking, het oude en vervallen Kasteel zal herschapen zijn in

een echt kunstgebouw, een pronkjuweel voor onze stad.

De ontijzeringstoestellen der waterleiding werden onvoldoende bevonden ; na menigvuldige proefnemingen is er dan ook besloten twee vergaarbakken in beton te bouwen, kunnende elk 600 m³ inhouden. De eerste vergaarbak dient om het water op te vangen, reeds aan de verluchting onderworpen, opdat het ijzer den tijd zoude hebben zich totaal te oxydeeren en het water zijn bezinksel zooveel mogelijk zou neerzetten alvorens in de filters te komen. De tweede vergaarbak dient om het gezuiverd water op te vangen, dat bij eene bestendige werking van dag en nacht door de filters kan gestuurd worden.

De heeren gebroeders Grondel, ingenieurs te Gent, waren de laagste inschrijvers voor fr. 49,500 en hebben order ontvangen de werken den 10 Juni jl. te beginnen, nadat de Staat ons 1/3 en de Provincie 1/6 van den aannemingsprijs als toelaag hadden toegekend.

De werken worden met al den spoed en de noodige zorgen voortgezet.

De heer Frans Van Eyck, onzer stad, is aanneemer verklaard van het te bouwen huis voor den stoker der waterleiding, voor de som van fr. 6450. Deze werken zijn bijna voltooid.

Op 15 September ll. werden aangenomen :

1. De vergrootingswerken aan het huis van den mechaniekwerker der Waterleiding door den heer Jos. Van Steenberg van Beersse voor de som van fr. 1667.

2. De herstellings- en veranderingswerken aan de huizing van den grafmaker (Kerkhof) door den heer Aug. Croenen, alhier, voor de som van fr. 2960.

Dit jaar is men overgegaan tot het herschilderen van het stadhuis, de omheiningsgrillie en het huis ter groote markt alsook der kiosk. Deze zal ter markt opgetimmerd blijven, met de hoop dat dezelve in de toekomst even als in het afgelopen jaar meermaals door onze muziekkorpsen zal worden ingenomen.

TITEL III

Gemeente=inkomsten

Ontleding der gemeente-rekening van 1907 en waardeering der voorloopige begrooting van 1909.

GEWONE EN BUITENGEWONE ONTVANGSTEN

A. GEWONE

Erfelijke inkomsten.

	Rekening	Begrooting
Overschot der gewone ontvangsten van vorige jaren		26339.78
Huurprijzen van stadseigendommen	2072.00	72.—
Grasverpachting op het gemeentekerkhof	30.—	30.—
Verkoop van hout, strooisel en schadden	411.40	75.—

Gemachtigde heffingen, schattingen en belastingen.

	Rekening	Begrooting
7 bijvoegelijke centiemmen op de belastingen :	5972.73	5800.—
7 opcentiemmen voor 15 jaren	7409.37	7300.—
4 opcentiemmen voor 10 jaren	4233.91	4100.—
5 opcentiemmen voor 10 jaren	5292.41	5200.—
6 opcentiemmen voor 52 jaren	5119.45	5000.—
15 opcentiemmen voor 10 jaren	15877.18	15700.—
3 opcentiemmen voor den dienst der wegenis	3175.46	3200.—
Schoolgelden in de lagere en aangenomene scholen	289.50	250.—
Schoolgelden in de gemeente-bewaarschool	36.00	30.—
Belasting op paarden en ossen	5104.80	5000.—
Id. op rijtuigen, op veeën of riemen	3685.—	3500.—
Kohier van prestatien tot onderhoud der buurtwegenis	4113.34	4100.—

	Rekening.	Begrooting
Belasting op het bebouwd kadastraal inkomen, lusthuizen en nijverheidsgebouwen 10 o/o	38378.40	39000.—
Bijkomende belasting id. id., 5 o/o	19189.20	19500.—
Belasting op draaiorgels, tenten, danszalen, enz.	7240.50	6000.—
Keurrechten op het slachtvleesch	3169.20	3200.—
Opbrengst van het ontsmettingstoestel	168.—	200.—
Vergunningen van grond voor begraafplaatsen op het gemeente-kerkhof.	1733.34	1700.—
5 opcentiemen gedurende 66 jaren	5292.42	5200.—
Staangelden in de overdekte hal der Botermarkt.	1352.00	1300.—
Gevelgeld	31256.50	31300.—
3 o/o bebouwd kadastraal inkomen	11513.52	11700.—
Staangelden ter markt	2691.30	2600.—
Stoomkrachten	2874.—	2900.—
Balcons	1110.—	1100.—
10 opcentiemen op grondlasten en personeel	8532.50	8500.—

Andere gewone ontvangsten :

	Rekening	Begrooting
Aandeel in het gemeentefonds (wet 18 Juli 1860)	111312.32	112.500.—
Id. id. id. (wet van 19 Augustus 1889)	20887.—	20887.—
Toelaag-Staat voor stads-teekenschool	2333.—	2333.—
Id. Provincie id.	1130.—	1100.—
Toelaag-Provincie voor de stads-muziekschool	1300.—	1300.—
Id. Staat id.	1300.—	1300.—
Toelaag Staat voor het lager onderwijs	30160.—	31000.—
Id. Provincie —	3530.—	3200.—
Id. Staat voor den dienst der bewaarscholen.	3441.—	3550.—
Toelaag-Staat voor de huishoudingsklas bij stadsmeisjesschool 1/3	338.—	338.—
Toelaag-Provincie voor de gemeentelijke huishoudingsklas	211.25	211.25
Eerste dividend van den buurtspoorweg Antwerpen-Hoogstrachten-Turnhout	6370.—	6370.—

	Rekening.	Begrooting
Tweede dividend id. id.	2442.47	2200.00
Dividend van het vermeerderd kapitaal op zelfde lijn	1610.—	1610.—
2 ^e Dividend id. id.	617.33	600.—
Dividend buurtsp. Turnhout-Arendonck	4613.38	4445.—
Div. buurtsp. Turnhout-Moll-Westerloo	4304.57	4488.—
Id. id. Eynthout-Sichem	195.66	204.—
Id. id. Turnhout-Hoogstraeten	2587.78	2579.—
Id. id. Turnhout-Gheel (vaart)	1529.03	1435.—
Id. id. Turnhout-Poppel (grens)	405.94	770.—
Opbrengst der akten van den burgerstand	127.25	125.—
Militaire logementen, enz.	00.—	1000.—
Wedergaaf door de boordegenaars voor ambtshalve ruiming der rivieren en waterloopen	229.—	150.—
Verschillende ontvangsten, interesten der spaarkas, enz.	5269.98	3000.—
Opbrengst der waterleiding	8197.13	10000.—
Opbrengst der belasting op de stoepen	14696.36	14300.—

B. BUITENGEWONE ONTVANGSTEN.

	Rekening.	Begrooting
Goed slot der vorige rekening (1906) B. 92662.79 G. 35632.98	128295.77	—.—
Overschot der vorige dienstjaren op de begrooting 1908.	—.—	41180.48
Storting 2 1/2 o/o door de heeren Grondelgebroeders op den aannemingsprijs der uitbreiding waterleiding (vergaarbakken)	—.—	1237.50
Toelaag van den Staat op deze werken 1/3 op aannemingsprijs	49500.—	16500.—
Toelaag der provincie	7507.50	7507.50
Verkoop van den buurtweg nr 151	886.61	—.—

GEWONE EN BUITENGEWONE UITGAVEN.

	Rekening.	Begrooting
1. Kapittel. Huishoudelijk plaatselijk bestuur	33891.09	34060.00
2. » Publieke veiligheid en gezondheidsgesteltenis	52248.47	55473.20
3. » Gemeentewerken	37424.29	38700.—
4. » Handel en scheepvaart	—.—	—.—
5. » Kazerneering, logement en transporten	—.—	1000.—
6. » Openbare Welda- digheid { Godshuizen 28944.61 Armen 34670.— Gem. fonds 8004.27 Onderhoud der bedelaars 2676.32	76252.47	86182.38
7. » Eeredienst	63.00	9845.64
8. » Openbaar onderwijs	9148587	93977.23
9. » Schoone kunsten	11481.91	12000.—
10. » Gevestigde schuld	99897.79	104189.09
11. » Regelingen	1390.13	1500.—
12. » Herhalingen	—.—	—.—
13. » Buitengewone uitgaven	9445.63	4800.—
14. » Verschillende uitgaven	3782.28	4175.—
15. » Nieuwe werken en bijzondere uitgaven	6818.75	66425.48
Totaal fr.	430418.68	512328.02

UITKOMST DER BEGROOTING VAN 1909
door het Collegie voorgedragen.

Ontvangsten	fr. 517617,51
Uitgaven.	» 512328.02
Overschot.	fr. 5289.49

Leeningen.

Deswegens hebben wij eene zekere nalatigheid

bestatigd van den kant der aandeelbezitters, vermits voortdurend uitgelotte titels of intrestcoupons niet worden aangeboden.

Uit dien hoofde moeten wij voor 1909 eene som van 2882.50 fr. in de begrooting voorzien.

Finantieele gesteltenis.

Het blijkt volgens de nedergelegde stadsrekening over 1907 dat de gewone middelen toereikend zijn om de uitgaven van zelfden aard te bestrijden.

Deze laten eene som van fr. 2861,95 beschikbaar.

Zulks spruit hoofdzakelijk voort uit den voortdurenden aangroei van ons aandeel, in het fonds der afgeschafte octrooirechten, hetwelk in 1907 steeg tot 111,312,32 fr.

In hetzelfde jaar gaf één opcentiem op de drij grondslagen der rechtstreeksche belastingen :

Voor de grondlasten	fr. 468,53
Voor het Personeel.	» 387,37
Voor het Patentrecht	» 209,42

Het geheele bedrag der ontvangene opcentiemen op 's Rijks belastingen was 62,148,40 fr.

Comptabiliteit.

BEGROOTING 1908

De stedelijke begrooting voor 1908, in Raadzitting van 9. December 1907 vastgesteld, werd door de

Bestendige Deputatie des Provincieraads goedgekeurd zooals zij werd voorgedragen, te weten :

De buitengewone ontvangsten op . . . fr. 61295,97
De » uitgaven op . . . » 59085,52

balans fr. 2210,45

De gewone ontvangsten op . . . » 449135,14
De » uitgaven op . . . » 435143,40

Batig slot fr. 13991,74

De algemeene ontvangsten, ter som van fr. 510431,11
De » uitgaven » » 494228,92

Het algemeen Batig slot fr. 16202,19

REKENING OVER 1907

De nedergelegde rekening over het dienstjaar 1907 bedraagt :

In buitengewone ontvangsten. . . fr. 93549,20
In » uitgaven . . . fr. 6818,75

Met een overschot van fr. 86730,45

In gewone ontvangsten . . . fr. 462094,86
In » uitgaven . . . fr. 423599,93

Met een batig slot van fr. 38494,93

Pensioenkas der toegevoegden.

Volgens opname van den staat dezer onderstands-

kas op 31 December 1907, bezat deze een kapitaal van 32226,98 fr.

De dienst bedroeg :

In ontvangsten fr. 1798,72
In uitgaven » 1457,21

Goed slot fr. 341,51

Tengevolge van den uitgedrukten wensch, de afzonderlijke pensioenkas der toegevoegden te zien hervormen bij aansluiting aan de lijfrentkas onder waarborg van den Staat, hebben wij eene voorafgaande beschouwing aan het bevoegd Bestuur verzocht, dat ons geantwoord heeft zich bezig te houden met het inrichten eener pensioenkas voor al de gemeente- en provinciale bedienden.

TITEL IV
LIEFDADIGE GESTICHTEN

Bureel van Weldadigheid

De heer Jos. Versteylen, wiens mandaat met 1907 verviel, werd voor vijf jaren herbenoemd en door het Bestuur als voorzitter herkozen.

Geneeskundige dienst

Hierin is geene verandering.

Giften en legaten.

Geene.

Roerende en onroerende goederen.

Bij beraming van 6 April ll. vroeg het arbestuur toelating een gedeelte der Baerle-heide te mogen ontginnen.

Deze beraming werd door ons goedgekeurd in zitting van 1 Juni 1908.

Bovengenoemd bestuur bedoelt, eene uitgestrektheid van 13 hectaren 30 centiaren heidegronden met gewonen mast te beplanten, wordende het geheele werk op een tiental jaren omvat met raming eener jaarlijksche uitgaaf van 400 fr., waarvan de Staat de helft zoude bekostigen.

Afleg en aanleg van kapitalen .

Zonder verandering.

Comptabiliteit

REKENING 1907.

Ontvangsten	fr. 60035,51
Uitgaven	» 55115,15
	<hr/>
Overschot fr.	4920,36

BEGROOTING 1908.

Ontvangsten	fr. 56238,02
Uitgaven	» 55201,19
	<hr/>
Overschot fr.	1036,83

Onderstanden, uitdeelingen.

Wij ontleenen aan de rekening van 1907 eenige bijzondere cijfers die over den dienst van het bureel enig licht geven. Zoo werden uitgegeven :

In geld	fr. 6,857,03
In brood	» 9,727,94
In kleederen, beddengerief	» 1,156,65
Aan geneesmiddelen	» 5,689,76
Aan jaarwedden der geneesheeren	» 5,381,10
Aan mondkosten	» 14,442,05
Aan huishuren	» 2,000,00

Het algemeen bedrag der hulpelden uit de stads-
kas beliep tot fr. 34670,00.

Betwistbare zaken

Geene.

Godshuizen.

In zitting van 26 November 1907 werd het
mandaat van den heer Van Hal Fl. voor 5 jaren
hernieuwd.

Roerende en onroerende goederen.

Werden verkocht :

10 aren 50 voor fr. 2362,50 aan Adriaenssens & Van
Dyck, diamantslijpers; 8 aren 13 voor fr. 2439 aan
Antonissen Ant.; 1 aar 95 voor fr. 292,50 aan Jos.
Luyckx; 3 aren 45 voor fr. 1035 aan Adr. Proost;
2 aren 47 voor fr. 666,90 aan Jan Van Laerhoven.

De Godshuizen hebben van hun perceel wijk O
nr 707A, gelegen in de Smiskens te Turnhout, af-
gestaan 24 aren 10 cent., aan den Heer J. Strae-
len in ruiling van 24 aren 10 cent., van zijn aan-
palend perceel wijk O, nr 706.

Dus is deze ruiling geschied zonder eenigen opleg.

De heer Straelen heeft al de onkosten van de
ruiling betaald.

De ruiling is geschied in voordeel van beide par-
tijen.

Giften en legaten

Het Bureel ontving twee giften :

1^e Door de erfgenamen van wijlen Jufvr. Julia
Maria Anna Van Hal, overleden te Antwerpen op
23 Januari 1907, ter harer intentie, fr. 2,000, zonder
eenigen last aan het Gasthuis, vrij van successie-
rechten.

2. Door de familiën Boone-Van Hal en Van Hal-
Van Hal, ter intentie voor wijlen hunne Tante
voornoemd, fr. 1700, zonder eenigen last en vrij
van successierechten, aan het St. Petrus Godshuis.

Afleg en aanleg van kapitalen

De stad is in onderhandeling met het bestuur
der godshuizen voor het aangaan eener Leening
van fr. 600,000,00.

Comptabiliteit.

De begrooting voor 1908 houdt in :

	Ontvangsten:	Uitgaven.	Overschot
Gasthuis	fr. 37,698,58	fr. 37,010,91	fr. 687,67
Godshuis	» 49,170,12	» 49,127,41	» 42,71
Begijnhof	» 38,876,33	» 38,787,82	» 88,51

De rekeningen over 1907 sluiten in :

	Ontvangsten.	Uitgaven.	Overschot
Gasthuis	fr. 39,845,75	fr. 30,653,89	fr. 9191,86
Godshuis	» 33,639,03	» 33,249,45	» 389,58
Begijnhof	» 32,573,19	» 21,506,87	» 11066,32

De prijs van den onderhoudsdag in het Gast-
huis bleef fr. 1,73

Betwistbare zaken

Geene.

Begijnhof

In de fondatie werden 5 begijnen opgenomen.
Ter infirmary werden 7 begijnen verpleegd.

Gasthuis

22 Zusters blijven voortdurend met den dienst
der ziekenverpleging gelast. Werden verpleegd :

Lastens de stad	227 personen.
Lastens andere gemeenten	21 »
Lastens den Staat	0 »
Voor hunne penningen	98 »
	<hr/>
Samen :	346 personen.

Godshuis

Het gemiddeld getal bestedelingen, gehuwden
inbegrepen, bedraagt 126. Er blijven 10 zusters in
het gesticht gebezigd.

De stadstoelaag bedraagt fr. 9,125,56.

Zinneloozen en blinden

Zonder verandering.

Bedelaarswerkhuizen

In de landbouwcolonie te Merxplas zijn gemid-
deld 39 bedelaars opgenomen.

In 1907 werden te Wortel en te Brugge 7 perso-
nen geplaatst waarvoor betaald werd fr. 861,70.

Weldadigheidsscholen.

Het gemiddeld getal te Namen, Moll, Ruysselede,
Yperen, St. Hubert en Gent was 8 personen,
waarvoor betaald werd fr. 1362,35.

TITEL V

E E R E D I E N S T.

Geestelijkheid.

Zonder verandering.

Kerkfabrieken.

Op 5 April II. is de heer Henri Ardui lid ge-
noemd van het kerkfabriek van het H. Hart, in
vervanging van den heer Ferd. Caers, ontslagge-
ver.

Rekeningen — 1907.

a. ST. PETRUS-KERK.

Ontvangsten	fr. 17530,70
Uitgaven	» 17991,62
	<hr/>
	Malislot fr. 460,92

b. O.-L.-VROUW TE SEVERDONCK.

Ontvangsten	fr. 698,61
Uitgaven	» 667,15
	<hr/>
	Overschot fr. 31,46

c. H. HART VAN JESUS.

Ontvangsten	fr. 45947,91
Uitgaven	» 45389,71
	<hr/>
	Overschot fr. 558,20

Begrootingen — 1908.

a. ST. PETRUS-KERK.

Ontvangsten	fr. 17857,37
Uitgaven	» 17715,—
	<hr/>
	Overschot fr. 142,37

b. O.-L.-VROUW TE SEVERDONCK.

Ontvangsten	fr. 705,11
Uitgaven	» 676,40
	<hr/>
	Overschot fr. 28,71

c. H. HART VAN JESUS.

Ontvangsten	fr. 87871,98
Uitgaven	» 87657,09
	<hr/>
	Overschot fr. 214,89

Roerende en onroerende goederen.

De gemeenteraad heeft in zijne zitting van 16 Maart ll. de soumissie goedgekeurd van den heer Jos. Horsten, aannemer van werken te Wortel, voor het bouwen der nieuwe pastorij in de parochie van het H. Hart, alhier mits de som van fr. 32890, zijnde fr. 1802,91 boven het begrootingscijfer. Deze beslissing werd goedgekeurd door de Bestendige Deputatie den 27 Maart volgende. De aangevangene werken, onder de leiding van den heer Taeymans Jules, provincialen Bouwmeester, worden met den vereischten spoed en de noodige zorgen voortgezet en zullen weldra geëindigd zijn. Het gebouw bevindt zich op 20 meters afstand der kerk, zoodat aan de straat zuidwaarts der kerk de bepaalde breedte van 20 meters zal worden voorbehouden.

Zooals wij voorzagen in ons vorig verslag heeft het Staatsbestuur zijne tusschenkomst in de uitgaven voor deze werken bepaald op 1/6 van den aannemingsprijs, zonder dat deze toelaag de tusschenkomst toegekend door de Provincie zal mogen overschrijden, zijnde fr. 5000.

Meermaals is er beraamd over het ontwerp tot heraanleg der gronden rondom de nieuwe kerk.

De ontwerpen der deelnemers aan den prijskamp verleden jaar uitgeschreven en meer andere werden aan uwe beoordeeling onderworpen. De onderhandelingen met het belanghebbend kerkfabriek en belanghebbende boordeigenaars zijn tot heden zonder uitslag gebleven. De koninklijke Commissie heeft inzage gekregen van verschillende schetsen. Geen enkel verkreeg hare goedkeuring. Thans vraagt zij aan haar onderzoek te willen onderwerpen een nieuw plan opgemaakt door den heer Bouwmeester-ontwerper der kerk.

Giften en legaten

Het kerkfabriek is gemachtigd geworden eene gift onder levenden te aanvaarden namens de erfgenamen van wijle Mejuffer Julie Van Hal, ten bedrage van fr. 2000 op last van jaarlijks eeuwigdurend vijf missen te doen lezen in de kerk van het H. Hart tot lafenis der ziel hunner overledene tante.

Kapitalen.

Zonder verandering.

TITEL VI.

Openbaar Onderwijs

College van Humaniteiten

Onder het wijs bestuur der eerweerde Paters der Societeit Jesus blijft dit bloeiend onderwijsgesticht zijne verkregene faam ten volle waardig.

De schoolbevolking neigde nog steeds tot aangroei; immers in 1907-1908 telde men 525 leerlingen, verdeeld in 309 inwonenden, 139 externen en 77 apostolieken.

De humaniora werden gevolgd door 359 leerlingen, terwijl de voorbereidende klassen door 166 jongelingen werden bijgewoond.

De weleerw. Pater De Peuter, rector van het college, is in dezelfde hoedanigheid in de Jezuitenresidentie te Kortrijk benoemd en werd alhier vervangen door den weleerw. Pater Gillemont, vroeger Prefekt van het college te Aalst.

Staatsmiddelbare school.

Onze middelbare school verkeert altoos in zeer bloeienden toestand. Gedurende het afgelopen schooljaar werden er 257 leerlingen ingeschreven, waarvan 63 voor de middelbare afdeeling.

Ter oorzaak van de overbevolking der voorbereidende sectie, zal het noodig zijn een lagere klas in tweeën te verdeelen, en een lokaal bij te bouwen. Dit zou samengaan met het oprichten van een afzonderlijke turnzaal, waarvan de plannen al gereed liggen. Al onze pogingen, aangewend tot het bekomen eener Staatstoelaag voor deze ontworpen gebouwen, bleven zonder uitslag.

In de Paaschvacantie werd de heer A. Steendam, onderwijzer en turnleeraar, als dusdanig verplaatst naar Brugge, en vervangen door den heer M. De Praetere, agregaat-leeraar.

De vernieuwing van het Besturend Bureau voor het drijarig tijdvak 1908-1909-1910 had plaats in Raadzitting van 19 November 1907. Werden gekozen : in den Raad, de heeren Clymans Ch., Van den Bosch H., Jan Van der Veken-Cremers. Buiten den Raad : de Eerw. Heer Deken Adams V., en de heeren Huybrechts H. geneesheer en Van Genechten Georges, wisselagent.

In de jongste algemeene prijskampen behaalde de school andermaal de schitterendste onderscheidingen, te weten :

Prijs van uitmuntendheid in de gezamenlijke proeven :

Afdeeling B.

Nuyens Jules met 75 punten op 100 op 114 mededin-

gers. Deze was de eenig bekroonde leerling zijner afdeeling.

Afdeeling C.

Van der Veken Adolf met 75 punten op 100 op 103 mededingers.

Letterkundig gedeelte :

Afdeeling A. 411 mededingers.

5^e Accessit : Sloetmaekers Louis, met 65 op 100.

1^e Eervolle melding : Stroobant Jan met 59 p. op 100.

Werden genoemd : Knaeps Louis met 57 id. id.

Afdeeling B. 114 ingeschreven mededingers.

2^e Eervolle melding : Nuyens Jules met 62 punten op 100; hij bekam de 2^e plaats.

Werd genoemd : Wilboorts Frans, met 56 punten op 100.

Afdeeling C. 103 deelnemers. Werd genoemd : Van der Veken Adolf met 58 punten op 100.

Wetenschappelijk gedeelte :

Afdeeling A. 411 ingeschreven leerlingen :

9^e Accessit : Knaeps Louis met 79 punten op 100.

Werden genoemd : Stroobant Jan, 55 id. id.

Sloetmaekers Louis met 54 punten op 100.

Afdeeling B. 114 mededingers. 2^e prijs : Nuyens Jules met 88 op 100 ; 4^e prijs, Wilboorts Frans met 84 punten op 100 ; 5^e Accessit : Borghmans Joseph met 75 punten op 100.

Afdeeling C. 103 mededingers. Prijs : Van der Veken Adolf met 92 punten op 100.

Gemeentelijk lager onderwijs

Madame Van Oirbeek-De Backer, hulponderwijzeres in de gemeentelijke meisjesschool, die om gezondheidsredenen gedurende meer dan een jaar bleef weerhouden, is tot haar pensioen toegelaten.

Wij voorzien eerstdaags in hare vervanging.

De goedgekeurde lijsten van het schooljaar 1907-1908 hielden 221 inschrijvingen voor stadsjongensschool, en 203 voor stadsmeisjesschool.

In de bewaarafdeeling werden 136 kinderen ingeschreven.

Onderstand voor het lager onderwijs.

De stadsrekening over 1907 duidt aan, dat wij in toelagen van den Staat hebben ontvangen eene som van fr. 30160.

Hierin is begrepen het aandeel van fr. 2400 als tusschenkomst in de verplichte verhoogingen van jaarwedden der onderwijzers.

De provinciale toelaag voor het lager onderwijs bedroeg fr. 3530.

Ook ontvingen wij van den Staat 3441 franks voor den dienst der bewaarscholen.

Aangenomen lager onderwijs

In 1907 ontvingen in toelagen uit de stadskas :
Aangenomen jongensschool fr. 31267,20

Aangenomen meisjesschool fr. 20330,—

» » H. Hart » 5221,—

» gemengde school te Severdonck » 2598,49

De toelagen aan de aangenome bewaarscholen beliepen 3490 franken aan deze der Herenthalsstraat, en 2500 franken aan deze der parochie van het H. Hart.

Wij ontleenen aan de bijzondere schoolbegrooting voor 1908 het volgende :

Stadsjongensschool : 3 professors, 221 leerlingen.

Stadsmeisjesschool : 4 meesteressen, 204 leerlingen.

Aangenomen jongensschool (centrum), 16 onderwijzers, 994 leerlingen.

Aangenomen meisjesschool (centrum) 11 meesteressen, 695 leerlingen.

Aangenomen school der parochie van het H. Hart, 5 meesteressen, 298 leerlingen.

Aangenomen gemengde school te Severdonck, 2 onderwijzers, 100 leerlingen.

De gemeente bewaarschool heeft twee klassen en 144 leerlingen; de aangenomene bewaarschool in de Herenthalsstraat telt vijf klassen en 400 kinderen; deze der parochie van het H. Hart 4 klassen en 286 leerlingen.

Een en twintig leerlingen der aangenomen jongensschool werden dit jaar bekroond in den algemeen prijskamp van Godsdienst tusschen de leer-

lingen der lagere scholen in het aartsbisdom, waarvan er 6 meer dan 90 punten behaalden op 100; 7 meer dan 80; 6 meer dan 70 en 2 meer dan 60 punten.

Bijzondere kostschool

De bevolking van het Pensionaat in het klooster van het H. Graf bedroeg dit jaar 54 leerlingen.

Het externaat telde 356 leerlingen; daarenboven had de kantschool 223 kweekelingen.

Bijzonder middelbaar onderwijs.

Gedurende het verlopen schooljaar werd het St. Victors Gesticht bezocht door 468 studenten, waarvan 273 internen en 195 externen; de middelbare afdeling telde 113 leerlingen en de vakschool 38. Die voortdurende aangroei van leerlingen pleit dus altijd voort ten voordeele van het onderwijs, door de Broeders gegeven.

Dit jaar hebben de leerlingen der middelbare afdeling op eene bijzondere wijze getoond, hoe ver zij het weten te brengen en hoeveel vrucht zij trekken uit den leergang van snelschrift, welke met dien van koophandel verbonden is: In een algemeen wedstrijd door het « Institut Sténographique » van Frankrijk uitgeschreven, behaalden een dertigtal leerlingen de schoonste onderscheidingen voor

geschrift en snelheid. 4 leerlingen der hoogste klas behaalden het handelsdiploma door eene minimum snelheid van 100 woorden per minuut.

Nijverheid- en Ambachtscholen.

In het afgelopen schooljaar 1907-1908 waren 279 leerlingen ingeschreven.

Het personeel der school bestaat uit een bestuurder, zes professors en vier onderwijzers.

De school blijft tijdelijk in 't stadsgebouw « Het Kasteel » gevestigd.

Op Zondag 23 Augustus had aldaar eene belangwekkende tentoonstelling plaats, die door een talrijk publiek werd bezocht en doorslaande bewijzen leverde van het grondig en doelmatig onderricht in de nijverheidsschool gegeven.

De volgende vakken worden onderwezen: de vlaamsche, fransche, engelsche en duitsche taal; het rekenen, de meetkunde, de gezondheidsleer, het handelsrekenen, het teekenen, de stelkunde, de scheikunde, de natuurkunde, de werktuigkunde, het boekhouden, de nijverheidsleer.

TITEL VII.

SCHOONE KUNSTEN, WETENSCHAPPEN EN LETTEREN.

Teekenschool.

Het personeel onderging geene verandering en het getal leerlingen bleef 213 bedragen.

Zij worden onderverdeeld in 52 timmerlieden; 19 meubelmakers; 5 smeders; 11 schrijnwerkers; 13 beeldhouwers; 1 etser; 100 scholieren; 6 decoratieschilders en eenige andere aan verschillende vakken behoorende.

De prijskampen van het einde des schooljaars waren bijzonder wel gelukt, en verwierven den meesten bijval bij het publiek, alsmede bij de Jury, die op de prijsuitdeeling openbare hulde deed brengen aan het verdienstelijk personeel der school.

Zeven eerepenningen werden toegekend door het Staatsbestuur.

Muziekschool.

Nopens den bloei dezer stedelijke inrichting ontleenen wij het volgende aan het jaarlijksch verslag van het Bestuur.

Het getal ingeschrevene leerlingen voor het school-

jaar 1907-1908 steeg tot 217, waaronder 90 meisjes.

De lessen werden zeer regelmatig gevolgd.

De bijzondere leergangen voor de verschillende speeltuigen telden voor de piano-forte 46 leerlingen, meestal meisjes; voor de klas van klarinet 10 leerlingen, voor de fluit 3, voor obo en voor bas-son had men een leerling.

De lessen voor koperen blaastuigen werden gevolgd door 8 leerlingen.

De vioolklas voor jongens telde 13 leerlingen, die voor meisjes 2. Verder werd de contrebasse aangeleerd aan 1 leerling en de vioolcel aan 2.

In den loop des jaars werd de ieverige en talentvolle meester Em. Verrees, vereerd met de burgerlijke medalie van 1^e klas, om gedurende meer dan 25 jaren zijne beste krachten te hebben gewijd aan den bloei der stedelijke muziekschool, instelling welke dan ook in onze stad de beste vruchten afwerpt.

Hij ontving de gelukwensen van ons Bestuur en eene vereerende betooging van professors en leerlingen, viel te dier gelegenheid, den gevierden Bestuurder te beurt.

Letterkundige Genootschappen

De oudheidkundige kring « Taxandria » heeft dit jaar nog verschillende schoone voorwerpen voor

zijn museum aangeworven, voortkomende der « Romeinsche villa » van Grobbendonck.

Zijn tijdschrift verscheen regelmatig en houdt vele merkwaardige verslagen in; ook vierde de Kring op 19 Mei de benoemingen van zijnen ondervoorzitter, den Eerw. heer Kanunnik Jansen, als briefwisselend lid der Koninklijke Academie van Oudheidkunde van België, en van zijnen secretaris, den heer Jules Diercxsens, als officier der Fransche Academie.

Muziekgezelschappen.

De Maatschappij, « De Onafhankelijken » hebbende afdeelingen van harmonie, zang, tooneel en orkest, vierde dit jaar met grooten luister haar vijf-entwintigjarig bestaan.

Hare zustermaatschappij « De Onafhankelijken van Antwerpen » met hare ontelbare leden, alsmede vele vreemde maatschappijen stroomden te dier gelegenheid naar onze stad, om met andere Turnhoutsche kringen, deze eervolle gebeurtenis plechtig te vieren.

Wij hadden het genoegen ter kiosk op de groote Mark het optreden te mogen begroeten der « Onafhankelijken van Antwerpen, » die ons op een heerlijk concert vergastten. Eere en dank aan deze kloeke, getrouwe oude Turnhouters.

Het muziekkorps der Burgerwacht gaf op zijne beurt een publiek concert ter markt en verwierf niet weinig bijval met de puike uitvoering zijner schoone aria's.

Eene bijzondere loffelijke melding verdient hier vooral de maatschappij « De Volksbond. » Niet minder dan 7 openbare concerten werden gedurende het goede seizoen ter kiosk gegeven, door deze puike schaar nederige maar moedige muziekliefhebbers. Een overheerlijk weder begunstigde elk harer uitvoeringen. Ook mochten zij zich verheugen bij het zien van een overgrooten toeloop van volk, dat hoogst gelukkig scheen alhier zulke kunstvolle avondstonden te mogen genieten en zijne levendige vreugde en hooge tevredenheid vertolkte door aanhoudende applaus.

Wij hebben het dan ook ten plicht gerekend welgemeende hulde en dank te betuigen aan dit dapper en welgeoefend korps, dat onder de kundige leiding van den gevierden meester, Mr Em. Veremans, met reuzenstappen vooruitgaat op het pad der edele muziekkunst.

Wij hopen dat hetzelfde in de toekomst aan ons Turnhoutsch publiek meermaals zulke smaakvolle brokjes zal blijven opdisschen, en dat andere maatschappijen dit schoon voorbeeld zullen volgen tot eigen prikkel en tot kunstontwikkeling bij ons volk.

TITEL VIII

GEZONDHEIDSDIENST

Openbare gezondheid

Wij mogen ons verheugen in een uiterst gunstigen gezondheidstoestand onzer bevolking.

Het medikaal korps en de plaatselijke gezondheidscommissie blijven met den besten uitslag loffelijke pogingen aanwenden tot bevorderen der openbare gezondheid.

Koepokinenting

In 1907 was deze voorkomende maatregel opgedragen aan den heer dokter J. Vogels.

Op de gewone zittingen van April en September werd aan 227 kinderen de koepokstof toegediend.

Buitendien geschiedde eene algemeene herziening der schooljeugd, waarbij op menigen de herinenting werd toegepast.

Reinigheidsdienst

Zooals wij in ons vorig verslag bedoelden, dient deze dienst uitgebreid te worden naar gelang der uitbreiding der stad.

Wij hebben ons tot verschillende stadsbesturen

gewend om ons te richten en de meest doelmatige schikkingen op het stuk te nemen.

Begravenissen.

Zonder verandering.

Rampen en ongelukken.

Er hadden geene meldenswaardige rampen plaats.

Pompierkorps.

Onze stad bleef van grooten branden gespaard; niettegenstaande blijft ons vrijwillig pompierkorps zich met allen iever wijden aan dezen belangrijken dienst. De herinneringsmedalie werd toegekend aan MM. Jan Aelbrechts, Guil. Aerts, Jan Goossens, Jan Maes, Jan Van Haeren.

De woningen der pompiers zijn verbonden aan stadswacht bij middel van elektrieke bellen, die bij brand de leden verwittigen.

TITEL IX.

JUSTITIE, OPENBARE VEILIGHEID, GEVANGENIS

Politie

• Het korps onderging geene verandering.

Misdaden, Overtredingen, Aanhoudingen.

Van 1 September 1907 tot 31 Augustus 1908 zijn er 892 processen-verbaal opgemaakt, verdeeld in 662 voor boetstraffelijke feiten en 230 van bestuurlijken aard, te weten :

Eerrooverij	3
Misbruik van vertrouwen	3
Aftruggelarij	3
Dieverij van hout en strooisel	14
Dieverij van verschillende voorwerpen en hofvruchten	16
Vernieling van veldvruchten	6
Vernieling van afsluiting	7
Desertie	0
Huisdieverij met of zonder braak	54
Doodsbedreigingen	0
Aanrandingen	1
Mishandelingen, beledigingen en smaadwoorden	106
Opstand, bedreigingen en smaad aan de politie	32
Ongemuilbande honden	8
Naaktzwemmen	0
Dronkenschap	129
Herbergen	3
Straatschennis en ruststoornis	43
Andere overtredingen aan Gemeente en Provinciale reglementen	208
Bedelarij en landlooperij	22
Banbreuk	4

Totaal 662

Huiszoekingen	19
Onderzoek en opzoekingen	110
Bevel van aanhouding	59
Ongelukken	3
Brandrampen	5
Zelfmoord	0
Moord (onvrijwillige)	0
Drenkeling	1
Moed en zelfopoffering	0
Zinneloosheid	24
de Commodo en Incommodo	230
	662

Algemeen totaal 892

Gevang te Turnhout

Bevolking op 31 December 1906	143
Ingekomen in 1907	1259
Uitgegaan in 1907	1257
Bevolking op 31 December 1907	145
Opsluitingsdagen	52105
Er waren twee zieken, ter infirmary	2
Sterfgevallen	0
Gevallen van krankzinnigheid	4

Paspoorten

Van 1 September 1907 tot zelfden datum in 1908 zijn op het bevolkingsbureel 5 bewijzen van een-zelvigheid gevraagd.

Werkmansboekjes

Men vroeg 291 werkboekjes voor minderjarigen en 119 livretten voor meerderjarige arbeiders.

Loterijen.

Eene tombola ingericht door de « Armbus in den Spiegel » ten voordeele der schamele armen onzer stad, gaf eene zuivere opbrengst van 3500 franken.

De trekking had plaats op 27 Augustus 1908.

Eene tweede loterij-tombola, ten voordeele van de wettig erkende werklooskassen der Christene Vakverenigingen is alhier opgericht, na machtiging te hebben verkregen der Bestendige Deputatie bij haar besluit van 3 Juni 1908.

TITEL X.

MILITIE.

Dit jaar zijn 257 jongelingen geroepen om deel te nemen aan de loting voor de nationale militie. Het is het hoogste getal dat ooit werd ingeschreven. Ook moesten wij 53 manschappen leveren tot vorming van het contingent. Meer dan 48 werden er hier tot heden nooit geleverd.

Er werd eene afschrabbing op reklaam als Nederlander uitgesproken; een loteling werd onwaardig bevonden, terwijl vier vrijwilligers van beroep werden ingeschreven en een loteling overleden is.

Militieraad.

Buiten de 250 lotelingen der loopende klas verschenen nog 48 uitgestelden van vorige jaren met 2 ontslagenen voor den militieraad.

Van de tijdelijk vrijgestelden van vroegere jaren werden er twee geschikt bevonden voor den dienst; geen enkel vrijwilliger van beroep kwam in vermindering van het contingent; zoodat er door de eigenlijke lotelingen 51 manschappen moesten geleverd worden.

Derzelver geschiktheid tot den dienst was dit jaar buitengewoon goed, waaruit volgt, dat het laagste nummer 49 zijnde, het hoogste dienstplichtig slechts 128 bereikte, terwijl 298 het hoogste nummer was der klas.

4 vrijstellingen werden verleend voor dienst eens broeders, 1 voor onderstand van moeder-weduwe en 1 voor eenig kind onbemiddeld. Het is te danken aan de buitengewoon weinige reclamen dat geen hooger nummer is opgeroepen geworden.

1 militiaan werd vervangen door het Departement van oorlog.

VERDEELING VAN HET CONTINGENT.

De ingelijfde manschappen werden aangeduid tot de volgende korpsen :

1 ^e Linieregiment	3
2 ^e »	3
3 ^e »	0
4 ^e »	1
5 ^e »	6
6 ^e »	4
7 ^e »	4
8 ^e »	3
10 ^e »	2
11 ^e »	2
12 ^e »	2
2 ^e Jagers te voet	3
Vestingartillerie	5
Carabiniers	3
Grenadiers	1
Vervangen door het departement van oorlog	1
3 ^e Lanciers	1
1 ^e Artillerie	4
2 ^e »	1
3 ^e »	3
4 ^e »	1
Genie	0
Samen	53

Geleerdheid der lotelingen

Volgens de persoonlijke opgaven der militianen bij hunne inschrijving, wordt de graad hunner geleerdheid vastgesteld als volgt :

Lezen, schrijven en rekenen	226
---------------------------------------	-----

Lezen alleen	2
Ongeleerden	22
Derhalve is het coëfficiënt der geleerden geste- gen tot 90 %.	

Burgerwacht.

De opperstaff telt nu 9 officieren en 9 wachten. De eerste ban heeft twee compagniën, waarvan de eerste 3 en de tweede 2 pelotons begrijpt. De getalsterkte bedraagt 9 officieren en 219 burgerwachten.

De tweede ban bestaat uit één peloton met 1 officier en 60 manschappen.

Dit jaar werden 17 nieuwelingen ingelijfd.

Het muziekkorps heeft 33 vrijwilligers.

De Burgerwacht begrijpt derhalve in haar geheel 19 officieren en 329 wachten.

De luitenant van den staf M. R. Van Meessche is tot kapitein bevorderd.

TITEL XI.

OPENBARE BELASTINGEN. — JAAR 1907.

Personeel en kadaster.

Dit is hetzelfde gebleven.

Rechtstreeksche belastingen

GRONDBELASTING.

Er waren 1233 artikelen.

Zij bracht op :

In principaal voor den Staat	fr. 48328.33
In opcentiemen voor de provincie 11	» 5316.14
» » » gemeente 62	» 29963.64
Algemeen totaal	fr. 83608.11

Het belastbaar inkomen, tot grondslag dezer belasting dienende, bedroeg fr. 690414,36.

PERSONEELE BELASTING.

Men telde 1300 belastingschuldigen.

Het lastkohier bevat in :

Hoofdsom ten profijte des Staats	fr. 38738.52
Opcentiemen voor den Staat 15	» 5808.51
» » » » 20 op het principaal der huurwaarde	» 2193.76
Opcentiemen voor de provincie 16	» 6198.01
» » » Gemeente 62	» 24017.30
Boeten, opnemingen en schattingen	» 56.21
Algemeen totaal fr.	77012.31

ONTLEDING.

Huurwaarde fr. 219377.

Deuren en vensters : 2207 aan 1 frank.
1194 1/2 » 1.10 frank.

Mobilair : fr. 47425.70

Dienstboden : 89 aan 8 frank.
187 » 10 »

71 aan 20 frank
56 » 25 »
0 » 30 »
14 » 10 » met livrei.

Paarden : 5 aan 10 frank.
45 » 20 »
15 » 50 »
6 » 60 »
1 » 100 »

PATENTEN.

Er waren 1533 patentplichtigen.

Hoofdsom van den Staat	fr. 21864.11
Opcentiemen voor den Staat 20	» 4374.05
» » de Provincie 4	» 837.69
» » » Gemeente 39	» 8167.16

Algemeen totaal fr. 35243.31

Er zijn dit jaar ten bureele van den Rijksontvanger nogmaals 156 aangiften gedaan door slijters, tappers of herbergiers, die een debiet openen mits betaling van 100 frank vergunningsrecht.

PROVINCIALE BELASTINGEN.

Sterke dranken

290 herbergiers werden aangeslagen à rato van 19.50 fr., 2 slijters aan 26 fr., 't is te zeggen, die ook in 't klein verkoopen en 1 aan 39 fr.

Het bedrag van de rollen is fr 5636,25.

Enigen zijn maar voor een gedeelte des jaars aangeslagen.

Tabak en sigaren

Er zijn 114 debieten aan 6 frank en 31 aan 24 fr. waarvan het gezamenlijk bedrag tot 1390.50 fr. beloopt.

Eenige zijn maar voor een gedeelte des jaars aangeslagen.

Honden

386 aan 2 fr., 177 gewone aan 6 fr., 44 honden aan 20 fr. en 1 aan 35 fr.

De rol bedroeg fr. 2742 fr. in totaal. Eenige honden voor een gedeelte des jaars aangeslagen.

Trapwielen

Voor gansch het jaar 1907 : trapwielen 1061 aan 6 fr., motorcycles 23 aan 20 fr., automobielen 4 : een automobiel van 18 paardenkracht aan 144 fr., een tweede van 12 paardenkracht aan 96 fr., een derde van 8 paardenkracht aan 64 fr., een vierde met minimum aan 50 fr.

Ook werden 31 werkmansplaten aan 1 frank afgeleverd.

De belasting op de machienen (beweegkrachten)

aan 2 fr. de paardenkracht geeft 1946,2 paardenkrachten met eene opbrengst van 3397 fr. Eenige zijn enkel voor een gedeelte des jaars aangeslagen.

De prachtpaarden, ten getale van 21, aan 20 fr. brachten 420 fr. op.

STEDELIJKE BELASTINGEN. — 1908

18 % op het belastbaar inkomen der bewoonde huizen, lusthuizen en nijverheidsgebouwen (1617 artikelen)	fr. 70821.90
Op paarden 354 en 2 ossen.	» 5112.—
Op rijtuigen 89	» 3515.00
Op voorgevels (761 eigenaars)	» 31686.00
Op stoompaarden (verdeeld in 19 artikelen)	» 4126.50
Op balkons 52	» 1200.00
Op de stoepen (672 eigenaars)	» 14310,07

Het kohier voor onderhoud en verbeteren der buurtwegen in 1908 bedraagt fr. 4124,12 verdeeld in 1671 artikelen.

TITEL XII.

OPENBARE WERKEN.

Personeel

Ziet rubriek Inrichting der Bureelen.

Groote wegen en straten.

Sedert ons laatste verslag werden alhier aan de groote wegenis verschillende verbeteringen toegebracht.

Zoo werd de steenweg van Oostmalle naar Turnhout herbewerkt van af den ouden barreel tot aan de statie van den tram.

De kasseiing van den steenweg tusschen den barreel van den ijzeren weg en de groote markt is thans voltrokken.

Herstellingswerken werden uitgevoerd aan de volgende Staatsbanen : Turnhout op Diest; Turnhout op Breda en Turnhout op St. Pieters Lille.

Men voorziet eene gansch nieuwe bevloering voor de Warandestraat en den steenweg op Merxplas, de herkasseiing van het gedeelte gelegen tusschen den barreel van den ijzerenweg en de statie van den tram, alsmede het aanleggen van verschillende velobanen.

Voor wat de stadswegenis betreft, deze hebben wij met de voorhanden zijnde of aangekochte kasseien en den uitschot van de Staatsbanen de Hannuitstraat gansch kunnen kasseien.

Oók op het Begijnhof, in de Oude Vaartstraat en in de Molenstraat hebben wij nuttige kasseiwerken kunnen uitvoeren.

Eene nieuwe straat met verleggen van een deel van den Maasloop en van den Nonnenpad terstreek Klein Beek en Kwakkelhoek, is geopend door de naamlooze maatschappij Jos. Janssens-Van Hooydonck, ijzergieterij ter stede. Zij leidt van af hare werkhuizen ter lengte van ongeveer 35 meters, op eene breedte van 10 meters, tot verbinding met de onlangs geopende Mermansstraat.

Na het aangaan der nieuwe stadsleening zal er onverwijld worden overgegaan tot den aanvang en de uitvoering der volgende bestratingswerken, waarvan met de verhoopte tusschenkomst van den Staat, de uitvoering werd besloten in Raadzitting van 1 Juni ll.

Het voorloopig bestek dier werken bedraagt fr. 233,030, zonder onteigening en begrijpt in zich :

1. De Kruissegweg van af St. Theobaldus kapel tot de Bentelstraat.
2. De Nieuwstadstraat van af de Nijverheidstraat tot aan het Groenhuis.
3. De Apostolijkenstraat van af Graatakker tot de Patriottenstraat.
4. De Zandstraat van af den ijzerenweg tot de Lokerenstraat.
5. De verbinding van de Merodelei met de kom der nieuwe vaart door Stoktakker.

Riolen.

De heer Leon Masson, advocaat bij het Beroepshof te Brussel, houdt zich bezig met het onderzoek van het dossier in zake van het proces tegen de stad ingespannen door den heer J. Matagne, aannemer onzer rioolwerken. Wij wachten met volle betrouwen de beslissing der Rechtbank af.

Waterleiding

Het getal aansluitingen aan onze openbare waterleiding bedraagt thans 255.

De eerste inning voor het minimum van waterverbruik en voor den huurprijs van den watermeter belooft fr. 4599,60.

De eerste inning voor het waterverbruik boven het bepaald minimum belooft fr. 3297,75; voor het geheele jaar mag men dus op eene totale ontvangst hopen van minstens 10,000 fr.

Zie hiervoor de rubriek « Gemeentegoederen ».

Openbare verlichting. — Gaz.

De statistiek over het jaar 1907 opgemaakt wegens het gazverbruik, geeft den volgende uitslag :

Maanden	Duur van verlichting der straten in uren	Onkosten in franks	Stadhuis en nachtwacht in kub. m.	Onkosten in franks
Januari	89834.10	1347.51	167	25.05
Februari	72052.30	1080.79	175	26.25
Maart	62945.10	944.18	152	22.80
April	50353.—	755.30	87	13.05
Mei	41097.30	616.46	87	13.05
Juni	29983.—	449.75	72	10.80
Juli	32822.—	492.33	79	11.85
Augustus	49686.—	745.29	81	12.15
September	58687.30	880.31	67	10.05
October	76801.50	1152.03	80	12.—
November	86204.—	1293.07	151	22.65
December	97709.20	1464.64	224	33.60
Totalen	748174.80	11222.66	1422	213.30

De verlichting met petrool op den buiten kostte 1756,90 frank.

Markten.

In 1907 hebben de staangelden op de openbare markten met inbegrip der leurtaks op de hoveniers, eene zuivere opbrengst van 2691,30 fr. gegeven.

Keurmeestersdienst.

Ten bureele van politie zijn in 1907 voor de slachting 4155 dieren aangegeven, te weten : 185 ossen, 1411 koëien, 297 vaarzen, 1018 vetkalveren,

4 jonge ossen, 918 zwijnen, 217 schapen, 105 paarden.

Aan keurtaksen werd in stadskas fr. 3169,20 gestort.

De dienst van den ontsmettingsoven die 168 franks opbracht voor de stadskas, bestond uit de behandeling van 67 stuks vee, met een gezamenlijk gewicht van 11442 kilogrammen.

Voor ieder geval van ontsmetting betaalt men 9 franks; de uitzet gebeurt aan 0.50 franks per kilogram voor het vleesch; 0.80 franks voor het vet; 0.04 fr. voor de beenderen en 0.30 fr. per liter vleeschnat.

Gemeentekerkhof.

Hieraan is geene verandering gekomen buiten de herstellingswerken aan de woning van den grafmaker.

Rivieren en waterloopen.

De algemeene ruiming der niet bevaar- noch vlotbare waterloopen is dit jaar nog door de zorgen van de stad en der boordeigenaars ten geschikten tijde geschied.

Gemeentebouwen

Men zie deswegens titel II « Gemeentegoederen »

Bijzondere bouwingen.

Sinds 1 September 1907 werden ons 17 vragen gedaan tot bouwen langsheen de Staats- en provinciale wegenis en 66 voor stadsstraten.

Hierbij komen voor : Bouwen van eene nieuwe fabriek voor diamantslijperij; vergrootingswerken aan de fabrieken Brepols & Dierckx zoon; Meses-Goris & fils; en « La Bonne Espérance. »

TITEL XIII

LANDBOUW

Algemeen overzicht

De vruchtbare jaren volgen elkaar op en de landbouw verkeert in den bloeiendsten toestand.

In het begin van het jaargetijde hadden wij wel is waar met guur weder af te rekenen, zoo dat de laatgezaaide rogge tamelijk van de koude leed en de andere planten niet op voldoende wijze konden ontwikkelen. Doch de maanden Juni en Juli werden voor den wasdom door het weder begunstigd, wyl op overvloedigen regen groote hitte volgde.

Niettemin gaven de graangewassen 20 t. h. minder dan verleden jaar.

Er is veel en goed hooi. Het toemaatgras heeft veel te lijden gehad van den regen en werd slecht ingeogst.

Het weder was uitstekend voor de beeten, die allerbest opwassen; rapen en spurrie laten echter veel te wenschen.

De aardappelplant is van eerste hoedanigheid, doch de opbrengst is minder dan verleden jaar.

Het vee blijft aan hooge prijzen; ook is de gezondheidstoestand uitmuntend.

OPBRENGSTEN

Per hectaar worden de opbrengsten gemiddeld geschat op :

Koorn	30 hectoliters.
Haver	45 »
Aardappelen	23,000 kilos.

PRIJS DER GRANEN

Per 100 kilos is de gemiddelde prijs nagenoeg als volgt :

Voor de rogge	18 fr.
» haver	18 »
» aardappelen	5,50 »

Doorgaans is de zoute boter op onze zaterdagsche

markt aan den gemiddelden prijs van 3 franks per kilogram verkocht.

Veemarkt

Volgens opgaaf der politie hebben wij de volgende statistiek opgemaakt :

Te koop gesteld		Ossen	Koelen	Vaarzen	Kalveren	Stieren	Schape	Varkens	Stuks vee ter markt gebracht.
VEE									
1907.	October	1	113	85	87	2	1	232	521
	November	4	237	74	152	5	2	356	830
	December	10	194	69	109	2	—	190	574
	Januari	21	100	37	61	1	2	87	309
1908	Februari	11	109	32	81	1	1	150	385
	Maart	4	223	49	156	—	—	193	625
	April	—	188	87	147	6	2	186	616
	Mei	—	216	108	163	2	—	—	489
	Juni	—	175	127	143	1	1	180	627
	Juli	—	141	63	96	2	—	140	442
	Augustus	—	115	41	112	4	—	190	462
	September	—	102	64	98	2	—	163	429
Stuks vee ter Markt gebracht.		51	1913	836	1405	28	9	2067	6309
Middelmatige prijs per stuk.		475	375	310	145	360	25	15	Frank.

Paardenmarkten

De markt van 13 November 1907, telde 116 paarden, en 66 veulens; de tweede markt van 11 februari 1908, telde 127 paarden, 103 veulens en 1 hengst.

Prijs van het vleesch.

In 1908 is de middelmatige prijs van het vleesch per kilogram geweest als volgt :

Ossenvleesch	fr. 1.90
Koelvleesch	» 1.50
Vaarzen »	» 1.70
Kalfs »	» 2.00
Stieren »	» 1.50
Schapen »	» 2.00
Varkens »	» 1.60
Paarden »	» 1.20

Veeartsenijdienst.

Zonder verandering.

Landbouwkomiteit.

Het comice zal op zondag 18, maandag 19 en dinsdag 20 october aanstaande, een arrondissements-prijskamp en tentoonstelling houden van paarden, hoornvee, bieënteelt, zuivelbereiding, neêrhofgedierte, veld- en hofvruchten, fruit, landbouwonderwijs en landbouwwerktuigen, vereerd met het bezoek van den weledelen heer Gouverneur der provincie.

Er zullen 3000 frank premiën zijn, dank de milde bijdragen der stad, welke fr. 1500 heeft verleend.

De tijdelijke melkerijschool, welke verleden jaar werd ingericht onder het bestuur van den heer

Van Elst, heeft de beste uitslagen gegeven. Al de leerlingen bekwamen hun diploma.

Jaarlijks richt het Staatsbestuur alhier een cursus van hoefmederij in onder het bestuur van den heer Huynen, welke door verscheidene jongelingen zoo van de stad als van de omliggende gemeenten wordt gevolgd.

TITEL XIV

NIJVERHEID

Fabrieken en Trafieken.

Er hadden 20 onderzoeken de « commodo et incommodo » plaats, tot het inrichten van 2 nijverheidsgestichten, een stoomketel, 6 gazmotoren, 1 petrolmotor, 4 bergplaatsen van licht ontvlambare stoffen, 1 bakoven, 1 slachterij, 2 koffiebrandereien, 1 stokvischwijkerij, 1 verwerij.

Handel op het Kanaal.

De statistiek van het kantoor der vaartrechten voor den doorvoer op en van Antwerpen, alsook op de vertakkingsvaart langs Desschel, geeft van 1 September 1907 tot 31 Augustus 1908 volgende uitkomsten :

	Per ton van 1000 kilogrammen:
1 ^e Groep: Minerale brandstoffen	42380
2 ^e » Metaalnijverheid en ertsen	2150
3 ^e » Bouwmaterialen en delfstoffen.	133357
4 ^e » Steen- en aardstoffennijverheid.	139527
5 ^e » Houtsoorten	2236
6 ^e » Natuurlijke en kunstmatige landbouwprodukten	1722
7 ^e » Allerlei industriële voortbrengselen; vloeibare en andere	19404

Er werden 3636 kwijtingen afgeleverd voor geladen en 1739 verloven voor ledige schepen.

Openbare vervoermiddelen

Het onderwerp tot vergrooten onzer spoorwegstandplaats blijft voortdurend in onderzoek.

In alle veronderstellingen zou eene nieuwe goederenstatie worden aangelegd ter streek « Drij Kuilen » achter de Begijnendreef.

De uitbating der buurtspoorlijn Turnhout-Gheel heeft voor gevolg gehad het verleggen der tramlijn op en nabij de groote markt.

Rechtbank

Bij koninklijk besluit van 1 September 1908 is aan M. A. L. J. Diercxens, op zijn verzoek ontslag verleend uit zijn ambt van Voorzitter der rechtbank van eersten aanleg te Turnhout. Hem is ambtsrust verleend en machtiging tot het voeren van den eeretitel van zijn ambt.

Op 29 9er 1907 overleed alhier de heer J. Martinquet, rechter bij onze Rechtbank van 1ⁿ aanleg.

In dezès vervanging werd genoemd de heer J. Dierckx, vroeger Substituut van den Prokureur des Konings. De heer A. Caron, bijgevoegd rechter, volgde den heer J. Dierckx, in dezès bediening op.

Vredegerecht

Ditzelve blijft voorloopig beschikken over de bovenzalen ten stadhuisse.

Koophandel — Nijverheid.

De geldcrisis in Amerika heeft haren terugslag de gansche wereld door doen gevoelen.

Overal woedt in meestal de takken der menschelijke bedrijvigheid een hevige crisis waarvan het einde nog niet is te voorzien.

Ook onze stad bleef hiervan niet gespaard.

Nog nooit doorworstelde onze papiernijverheid slechtere tijden. Voor de eerste maal sinds het ons geheugt bleven de poorten der twee grootste papierfabrieken, op enkele werkdagen, gesloten. De orders blijven schaars, de magazijnen zijn overbevoorraad. Patronen en werklieden hopen met bang gemoed op betere tijden.

Er bestond bijzonder weinig beweging in de

bouwnijverheid. De aannemers kunnen met moeite hun gewoon werkvolk bezigen. Nochtans was er veel afneming van steen, meest bestemd voor andere plaatsen en geleverd aan buitengewoon lage prijzen. De groote prijsdaling van dit produkt is toe te schrijven aan de uiteenrukking van het syndikaat der steenbakkers.

In de kantennijverheid hebben de soorten die den gewonen handel uitmaken weinig afneming gehad. Alleen de kunstwerken, daar ze natuurlijk zeldzamer zijn, werden doorgaans regelmatig gevraagd. In de weefnijverheid was ook de bedrijvigheid veel minder dan in middelmatige jaren.

De verhandeling der sigaren en tabakken was minder dan vorig jaar, door het groot getal mededingers, welke er sedert eenigen tijd in dit artikel zijn bijgekomen.

De toestand der nijverheid van den kerftabak en der rol blijft nagenoeg dezelfde.

De werkstaking vóór zes maanden ontstaan in de fabriek van « MM. Meeuwesen en Comp. » is geëindigd.

De diamantnijverheid, sinds korte jaren hier ingevoerd, neemt allengs grootere uitbreiding. De nieuwgebouwde fabriek bezigt thans meer dan 100 werklieden.

Dit jaar vierde « De Edele Handboog » met groote plechtigheid een zeldzame gebeurtenis, namelijk het honderdjarig bestaan der maatschappij en ontving te dier gelegenheid eene stadstoelaag van vijfhonderd franken.

Jammer dat vele der luisterrijke feesten en vooral de kostelijke kunstvuurwerken, die in den hof van Oosthoven plaats hadden onder een overgrooten toeloop van volk, niet door een heerlijk weder begunstigd werden.

Met genoegen mogen wij hier ook melden dat « De Edele Handboog » ter gelegenheid van dit eeuwfeest vereerd is geworden met den titel van Koninklijke maatschappij.

Evenals vorige jaren heeft de heer P. Vues, stadsarchivist, eenige geschiedkundige bijdragen, onze stad betreffend, verzameld, die wij bij dit verslag voegen.

Tot behartiging van stadsbelangen blijven wij op uw aller belanglooze en vertrouwelijke medewerking rekenen.

In openbare zitting des Gemeenteraads te Turnhout den 5 October 1908.

Ter ordonnantie :
Vr. den Secretaris,
De Schepen,
G. VAN PELT.

De Burgemeester,
V. VAN HAL.

Geschiedkundige Bijdragen

UIT DE

Archieven van Turnhout

1608

Rekeninghe ende bewijs diewelke mits dese is doende voor UEd. Eerw. Schepenen der poort ende vryheyd van Turnhout, Hendrick Huybrechts, als proviseur van de tafele van den Heiligen Geest (1) ende dat van de administratie ende bewint, dwelck den voornoemden proviseur heeft gehat soo in ontfanck als vuytgeven over de jaeren van XVIc acht en negen : Ende jerst alhier gesteld den ontfanck.

Ontfanck in coren renten den Heiligen geest jaerlycx verschynende :
jerst onder de Potterstrate.

In den jeersten. Andries Paridaems gelt in den voornoemden Heiligen geest jaerlycx vuyten huysse gecheeten den bonten mantel nu toebehoorende Symon Dergent Fredericx sone acht loopen coren ende dit voor twee jaeren is 4 gl.

Goyvaert Lokermans vuyt een stuck erve gecheeten het heerbosch twaalf loopen coren en dit voor 2 jaeren is 6 gl.

(1) Armbestuur.

Anselmus Paridaens vuyt syn huys in de Potter- straet	4 gl.	
De weduwe Hans Van de Venne vuyt eenen acker in de negenpaal	12 gl. 10 st.	
Hans Van Dael vuyt syn huys in de Potterstraet	2 gl.	
Cornelis Keteleers vuyt een stuck erve, geheeten Poolshoff.	2 gl.	
Jacob Coppens vuyt eene hofstede aen St Euwouts capelle	20 gl.	
D'erfgenamen Hendrick Bogaerts vuyt een stuk erve d'Eygdeken	30 st.	
De kinderen Matheus Walschaerts vuyte hofstede aen St Euwouts capelle	2 gl.	
Marten Van Loon vuyt eenen ecker in de Molen- tienden met de hofstede aen St Euwouts capelle	2 gl. 10 st.	
Cornelius Feyen, Franssone, vuyt de hofstede aen 't Beggijnhof	3 gl.	
Dierckx Dierckx, vuyt de voldereye achter de Meire	4 gl.	
Adriaen Verdonck vuyt syn huys achter Sint Eu- wouts capelle	5 gl.	
Jouff. Margriet Bacx, gelt 't sjaers vier loopen dus voor twee jaer	2 gl.	
D'erfgenamen Lucas Stockmans, vuyt een stuck erve belcendt bij Gillis Van Immersceel s'jaers acht loopen ende dese twee jaeren te verdinghen met	4 gl.	
Peeter Baeckx, vuyte hofstede achter Sint Euwouts capelle	4 gl.	
Symon Van Dael, vuyte hofstede achter Sint Eu- wouts capelle	2 gl.	
Huybrecht Coecx, vuyt het block tegen over de ca- pelle	3 gl.	
Aert De Potter, vuyte hofstede Jacob De Pottere 't Kint Wouter Mys, vuyt erve gelegen aant Scha- lienhuys	3 gl.	33 st.
Clacs Janssen, vuyt erve gelegen op den hoeck van de Meirstrate	3 gl.	
Otterstraet.		
Huybrecht Mys, vuyt syn huys west den molenpat.	6 gl.	
Cornelis De Bie vuyt syn huys achter in de Ot- terstraet.		30 st.

De hofstede Quiryng Lemmens naest de huysinghe Cornelis De Bie	4 gl.	
De wed. Frederick Vermolen vuyt haer huys in de Otterstraet		15 st.
Aert Lemmens vuyt eenen ecker achter haer huys twee loopen corens met		20 st.
Hans Beckers vuyt een stuk erve in de Santstraete aen het Dycksysstraetjen	6 gl.	
D'erfgenamen Jacob Barelkens vuyt eene hofstede aen den molen	3 gl.	
De wed. Matheus Breugelmans vuyt haer huys west Adriaen Van Beeck	19 gl. 10 st.	
De hofstede Jan Proost naest de huysinghe Cornel- lis De Bie	2 gl.	
Den Heiligen Geest is jaerlycx nog heffende eene rente van ses gulden op een stuck erve geheeten den nachtgael, compt voor twee jaeren		12 gl.

Herenthalsstraet.

Aert Beris, vuyt syn huis oist de straet een loopen coren voor twee jaeren		10 st.
Joachim Versant, vuyt een block aen den Schob- baert	2 gl. 4 st.	
Peeter Van Deuren, vuyt sekere stede gelegen op den gractecker	8 gl.	
Sebastiaen Vueghs, vuyt syn huys op den gractec- ker twee loopen coren is		20 st.

De Corttestraet metten Cingule.

Beycken, vuyt haer huys geheeten het vercken ge- staen aen den Cingule	4 gl.	
De Wed. Andries Goris vuyt haer huys geheeten de halfmane vier loopen coren	2 gl.	
Hans Willems vuyt syn huys geheeten den Spiegel, acht loopen coren.	4 gl.	
Geertruyt Schenaerts, vuyt een stuck erve in de duntiende 6 gl. 3 st. is voor 2 jaeren		12 gl. 6 st.

Gasthuisstraet.

Daniel Schenaerts vuyt een block gelegen in de Kortegasthuisstraat		30 st.
---	--	--------

De wed. Goyvaert Cornelis molder vuyt haer huys
oist Hans Clercx, acht loopen 4 gl.
Mathys van de Moer tjaers twelf loopen coren, de
veertel à Elf stuyvers 3 gl. 6 st.
Goris Petermans, vuyt syn cleyn huys, acht loopen
coren is 4 gl.
Denselven vuyt syn groot huys tegen over het Gast-
huys, vyff Loopen. 2 gl. 10 st.
Frederick Timmers, vuyt syn huis oist Jan Schuer-
mans 2 gl.
Hans Van Beeck, vuyt syn huys en hof gestaen aen
den Cingule 6 gl.
Adriaen Embrechts, vuyt syn huys geheeten Pa-
rys, zeshien loopen coren 8 gl.
D'Infirmery van den Begynhove, gelt den Heiligen
geest tjaers 6 gl. 16 st.
Frans Stuyens, vuyt eenen ecker, west Jan Pau-
wels vier loopen 2 gl.

Oosthoven.

Jan Van Winkel vuyten Schalienuys metten erve
vier loopen 2 gl.
Denselven vuyt eenen dries gelegen in de Bogaert-
straet 3 gl. 10 st. 7 gl.
't Kint Thomas Stuycx, vuyten erve by het
Schaliën huis. 6 gl.
Ghysbrecht Claes, vuyte panden gecomen van
Willem Heestermans 4 gl.
Hans Nuyens vuyte hoffstede tegens de Cleyn Ca-
pelle 30 st.
Christiaan Wens, van wegen Dierck Van Woirtel
vuyt eenen ecker. 2 gl.
Jan Coppens-Engelen vuyt syn huys daerine hij
woont mette erve daeraen gelegen, dry loopen 30 st.
Jeronimus Saelden, eene rente van 3 gl. 15 st. ge-
legateerd bij Adr. Matheeus 7 gl. 10 st.
Geert Vueghs, Cum suis 'tjaers ses loopen coren,
dus voor de twee jaren 4 gl.
Aert Lemmens, vuyt een stuck erve geheeten de
Lange haghe 4 gl.

Mathys Meews over ses loopen coren 3 gl.
Henrick Cuytmans, vuyten huys Maria Ghysels
vier loopen coren 2 gl.
Cornelis Rouckens, vuyt syns vaders stede tjaers
zeven loopen coren 3 gl. 10 st.
Jan Van Olmen en Henrick Maes, tjaers acht loopen 4 gl.
Corstiaen Meeus vuyt syn huys en hoff, suyt Lam-
brecht Saelden vier loopen 2 gl.
Den selven vuyt syn huys met erve aen St. Anto-
nius Capelle 3 gl. 10 st.
Jan Cleymans van wegen Jan Van Lier, thien loo-
pen 5 gl.
D'Erfgenenam Willem Molemans, tjaers twintich
loopen 5 gl.
Wouter Molemans vuyt eenen ecker gelegen op de
hockt vier loopen 2 gl.
Lawerys Saelden, van wegens Jan Diels, dry loo-
pen is 30 st.
Jan Rouckens getrouwt de dochter van Quirynd
Thasen vier loopen 2 gl.
Peeter Wuyts vuyt eene hoffstede oist Jan Van Ol-
men, een loopen 10 st.
Anthonis Van den Broeck vuyt syn huys en hoff op
den Opstalle seven loopen 3 gl. 10 st.

Schuerhoven.

De wed. Nicolaes Leemans met Willem Stynen
twelf loopen te betalen met 3 gl. 4 st.
D'Erfgenenam Peeter Van Loenhout, een loopen
coren 10 st.
D'Erfgenenam Jan Thys waervan Jacob Verhoeven
den pandt gebruykt 2 gl. 12 st.

Brooseynde.

Jacob Cools met Jacob Thys vuyt twee beemden
gelegen op d'Aa 4 gl.
Merck Costers, vuyt een stuck erve oost Jacob
Cools, elf loopen 5 gl. 10 st.
Jacob Sibbs, vuyt doude stede Jan Van Wechel vier
loopen 2 gl.

Wouter Machiels vuyt derve aen den langen Dyck,
seven loopen 3 gl. 10 st.

Oud-Turnhout.

De hoffstede Sebastiaen Knechts acht loopen coren 4 gl.
 Claes Loyckens leermaccker, betaelt by den capit-
 tel, twelf loopen coren 6 gl.
 D'Erfgenaemen Jan Geerts vuyt eenen ecker in de
 Santstraete twee loopen. 20 st.
 Cornelis Groenwevers, vyff loopen coren 2 gl. 10 st.
 Cornelis Van Deurne, idem vyff loopen coren 2 gl. 10 st.
 Willem Verscheps vuyt syn huys in de Otterstraete 3 gl.
 Adriaen Van Deuren vuyt syn huys en hoff daer hy
 in woont. 4 gl. 4 st.
 Willem Vloetberchs over Cornelis Borchmans
 vuyt eenen ecker 37 st.
 Bavo Huyps over Jan Huyps synen vader twee
 loopen coren 20 st.
 De Wed. Willem Verdonck, vuyt eenen ecker toe-
 behoorende Ambrosius Costers 3 gl.
 Bavo Huybs vuyt eenen ecker op 't Veeeynde 20 st.
 Peeter Moelants over Wouter Van Deurne vyff
 loopen en een half. 2 gl. 15 st.
 De kinderen Hendrick Verdonck vuyt een blocx-
 ken opt Veeeynde 2 gl. 15 st.
 Claes De Wolf in twee partyen seventhien loopen
 en een half 8 gl. 15 st.
 Jan Costers, tjaers twelf loopen corens 6 gl.
 Adriaen Schalcaerts, tjaers vyf loopen coren 2 gl. 10 st.

Roeye.

't Clooster van Corsendonck thien loopen maer
 mits den Heiligen geest geldt denselven cloostere dry
 loopen, maer ontvangen. 3 gl. 10 st.
 D'Erfgenaemen Henrick Soontjens, 't jaers ses
 loopen 3 gl.
 Bertelmeus Everaerts, 't jaers twelf loopen, te be-
 talen met 30 st. is 3 gl.
 Denselven nog ses loopen, te betaalen voor twee
 jaeren 3 gl.

D'Erfgenaemen Frederick Van Deuren tjaers 5 vier-
 telen, de viertel te betaalen met vierthien stuyvers is 7 gl.
 Peeter Theeus Van Deuren ende Jacop Van Deuren
 't samen twelf loopen coren, de viertel te betaalen
 twelf stuyvers, compt 3 gl. 12 st.
 D'Erfgenaemen Adriaen Theeus vuyt erve der stede
 metten erve oist Jan Schenaerts, tjaers acht guldens
 compt voor twee jaeren. 16 gl.
 Cornelis Aerts vuyt eenen beeml op den Vonder-
 dyck acht loopen is 4 gl.
 De wed. Christiaen Vestgrechts, tjaers dry loopen
 en een half is 35 st.
 Jan Schenaerts, vuyt eenen ecker op de haens-
 bracke 3 gl. 10 st.

Severdonck.

Lucas Loys, vuyt syne stede en erve te Sever-
 donck 8 gl.
 D'Erfgenaemen Peeter Fans, tjaers twelf loopen,
 is 6 gl.
 Jan Van den Broeck, tjaers acht loopen, is 4 gl.
 Denselven tjaers noch vier loopen 2 gl.
 Jan Schuermans, tjaers onderhalf loopen, is 15 st.
 Adriaen Feyen, tjaers vyff loopen is. 2 gl. 10 st.
 Peeter Theeus, tjaers vyff loopen, is. 2 gl. 10 st.

Winckel

Jan Van Pelt, vuyt Brouckens bempt, tjaers ses
 loopen te betaalen met 15 st. is 30 st.
 Hans Theeus, vuyt een stuck erve, geheoten mut-
 saertsblock 3 gl.

Papenbruggen.

Balten Verbeeck, tjaers twee loopen coren, is. 20 st.
 Henrick Huybrechts, tjaers twee loopen is 20 st.
 Denselven, vuyt synder huysvrouwen vaders stede
 veertien loopen is 7 gl.
 Denselven, tjaers vier loopen en een half, is 2 gl. 5 st.
 D'Erfgenaemen Henrick Verheyen, tjaers twee loo-
 pen, is 10 st.

D'ersgenaemen Jan Ossenbroecx, 't jaers dry loopen is 30 st.

Dyexsyde.

De wed. Adriaen Ovemaeckers, vuyt haer stede tegen de stract vier loopen 2 gl.
 Jan Malps, vuyt een block op de Dyexsyde 't jaers vier loopen 2 gl.
 Wouter Maes 't jaers ses loopen coren 3 gl.
 Frans Maes, 't jaers neghen loopen coren 4 gl. 10 st.
 Quiry De Potter, twintich loopen coren. 10 gl.
 Deselven vuyt eenen bempt geheeten de Doelen twintich loopen 10 gl.
 D'Ersgenamen Anna Picx, vuyt eenen ecker tegen de stract, dry loopen 30 st.

Broecxsyde

Wouter Loomans een en half loopen coren is. 15 st.
 D'Ersgenamen Lauwerys Wouters 't jaers vierthien loopen is. 7 gl.
 Wouter De Brouwer tjaers acht loopen coren 4 gl.
 Cosmas Willekens tjaers ses loopen coren. 3 gl.
 Cornelis Spilmaeckers vuyten block west den kerckpat. 5 gl.
 Hendrick Jacops doude tjaers dry loopen 30 st.

Schorvoirt.

De wed. Oorttenbach vuyt de hoeve op het Schorvoirt achtien en een half loopen 9 gl. 5 st.
 Hendrick Houteckers tjaers een viertel coren 2 gl.
 Peeter Houteckers tjaers een viertel coren 2 gl.
 Peeter Van Deurne vuyt een stuck erve, den Brant, twee viertelen. 4 gl.
 D'Ersgenamen Peeter Marien vuyt een beemdeken, een viertel 2 gl.
 D'Ersgenamen Frederick Van Deuren, ses loopen coren 3 gl.
 Hendrick Houteckers, vuyt syn huys en hoff met angelegen erve op het Schorvoirt, tjaers acht gulden, compt voor de twee jaeren 16 gl.

Adriaen Joerdens, vuyt syne stede tjaers thien loopen, is 7 gl.
 Denselven vuyt eenen bempt tjaers veerthien loopen, is 7 gl.
 Wilboort Ooms op eene stede gecomen van Henrick Beckers 12 gl.
 Adriaen Ameldonckx, vuyt eenen beempt, tjaers twelf loopen, is 6 gl.

Lokeren

Matheus Wuyts, tjaers twee loopen, is 20 st.
 Adriaen Van Hubbelen, vuyt eenen block aen 't lokerbeek 16 loopen, is 8 gl.
 D'ersgenaemen Jan Lanen, tjaers veerthien loopen, is 7 gl.
 De kinderen Henrick de Wevere, tjaers dry loopen is 30 st.

Stockt

Henrick Van Deurne, tjaers ses loopen, is 3 gl.
 Claes Coppens, tjaers acht loopen, is 4 gl.
 Willem Van Westerwyck vuyt eenen bempt, tjaers twee loopen, is 20 st.
 Pauwels Sickens vuyt eenen patecker, tjaers twee loopen, is 20 st.
 Cornelis de Wolff vuyt denselven, een loopen, is 10 st.
 Pauwels Nyckens voor thien loopen, is 5 gl.
 Hans Van den Kiekoom, tjaers dry loopen, is 30 st.
 Cornelis Loyckx, tjaers dry loopen, comqt 30 st.
 Is te weten dat dese erve gaen vuyt een stuck erve geheeten d'ossevennen.

Heysyde

Hans Van Deuren vuyt eenen ecker tegen den pat naer Mercxplas 6 gl.
 D'ersgenamen Dierck ten Haghen, tjaers twee loopen, is 20 st.
 Machiel Loycx, tjaers ses loopen is 3 gl.
 Machiel Coppens vuyt syn huys, tjaers acht loopen is 4 gl.
 Henrick Haacx vuyt zyn huys tjaers vier gulden is 8 gl.

Jan Cuephens vuyt een stuck erve over den Eert-
schen dyck, thien loopen, is 5 gl.
Henrick Haecx vuyt eenen ecker in de Tichelry-
stract, thien loopen is 5 gl.
Margriet Bax, tjaers twee loopen, is 20 st.
Jan Coppens vuyt eenen dries de ryt, tjaers twelf
loopen, is 6 gl.
Peeter Wuyts vuyt eenen ecker in Bruynestryt,
tjaers dry loopen 30 st.

Vosselaer

Wouter Hermans vuyt een stuck erve de Vlas-
saert acht loopen is 4 gl.
Peeter Borchmans vuyt een stuck erve de steene
stede 12 gl 10 st.

Beersse

Pauwels Van Pelt, sjaers acht loopen is 4 gl.
Mathys Willems, sjaers dry loopen is 30 st.
Aert Henrick, sjaers dry loopen is.. . . . 30 st.
Niclaes Haet, sjaers dry loopen is 30 st.

Reusel

Frans Van Eyck, sjaers seshien loopen min een
quaert, is 15 gl. 17 st.
Machiël Van Eyck, sjaers acht loopen een quaert,
is 4 gl. 1 blanc
Antonis Goris, sjaers seven viertelen ende een
half is 15 gl.
Jan Truyens, sjaers seven viertelen en een haff is 15 gl.

Weelde

Peeter Goris, sjaers neghen loopen coren, compt 4 gl 10 st.
Peeter Lemmens sjaers vyffthien loopen, comt 7 gl. 18 st.
Prima Sumna VIIc XXII gl VIII st 1 oort 722 gl 8 st 1 oort.
Anderen ontfanck in geltrenten den Heilig geest
jaerlyckx incomende :
Peeter Van Deuren en Ringauw de Bie, ieder twee
gulden, is 4 gl.

Aert Lemmens vuyt eenen dries gelegen in de
Tichelarystract 12 gl.
Jan Donneulx vuyt syn huys teinde de Gasthuys-
stract 36 st
Deselve over Crispyn Vercerthesen sjaers thien
loopen, is 5 gl.
Peeter Pelckmans vuyt syn huys sjaers vier gulden
vyff stuyvers, is 8 gl. 10 st.
Cornelis Schuermans, vuyt het cleyn hoff van
Ranst 27 gl.
Guilielmus Nuyens, vuyt syn huys St Nicolaes 6 gl.
Claes Leemans met wed. Peeter Stynen 4 gl. 10 st.
Jan Kennes de Jonghe 2 gl. 10 st.
Adriaen Thielemans tot Roye, sjaers vyff stuyvers,
is 10 st.
Claes Costers, sjaers vyff en twintich stuyvers is 2 gl. 10 st.
Frederick Timmermans, vuyt syn huys 31 gl.
Henrick Feyen, sjaers vier gulden is 8 gl.
Joos Van Mierde vuyt syn huys St Sebastiaen,
sjaers 3 gl. 15 st. is. 7 gl 10 st.
Hans Willems in den spiegel voor twee jaeren 2 gl.
Adriaen Van Beeck over Jacques Van Coeschot
voor twee jaeren 2 gl.
Den ecker Segher Brouwers comt voor twee jae-
ren 4 gl.
De wed. Henrick Van Brecht vuyt haer huys voor
twee jaeren 8 gl.
Claes Coppens vuyt eenen ecker, den eckerhof,
voor twee jaeren 2 gl.
Joachim Hens vuyt syn huys aen de cingele voor
twee jaeren 36 gl.
Hans Voirsters vuyt syn huys in de Otterstract
voor twee jaeren 25 gl.
't Goet Pauwels Thys tot Roye, sjaers 12 gl. 10 st. is 25 gl.
Goris Cleren, vuyt syn stede voor twee jaeren 12 gl.
Henrick Joerdens, sjaers ses vierthelen aen der-
thien st. de viertel, is 7 gl 16 st.
Jan Cleymans, thien viertelen coren aen 15 st. segt
maer schuldig te syn 12 gl. 10 st.
Jan Van de Plas, sjaers ses gulden vyff stuyvers 12 gl. 10 st.
Andries Paridaens, sjaers vier gulden is 8 gl.
Cornelis Borchmans, sjaers twee gulden is 4 gl.

De wed. Willem Verbeke vuytte eene hofstede, sjaers 20 st. 2 gl.
 Hans Smolderen, sjaers ses gulden vyff stuyvers is 12 gl. 10 st.
 Wilboort Ooms, sjaers twee gulden compt voor twee jaeren 4 gl.
 Jan Ghevaerts, sjaers ses gulden, compt voor twee jaeren 12 gl.
 Cornelis Mechelmanns, sjaers negen gulden seven en halve stuyvers is 18 gl. 15 st.
 Eene rente van acht gulden sjaers op huys te Antwerpen, den draek in de Keyserstraete, hier op ontvangen voor twee jaeren 16 gl. 6 1/2 st.
 De wed. en kinderen Hans Hoefnaegels, vuyt een huys compt 31 gl. 6 st.
 Tkint Frederick Timmers, sjaers ses gulden, is 12 gl.
 Hans Timmers, sjaers ses gulden is. 12 gl.
 Wouter Loomans by obligatie, sjaers twintich stuyvers is 2 gl.
 Anderen ontfanck van de legaten, gelegateert by Augustyn van Lier tot eender proven.
 Jaspar Van Kinschot, 's jaers vierendertich stuyvers is, 3 gl. 8 st.
 Ander legaet by Anna Schuermans.
 Jan Geenen, 's jaers twee viertelen coren en twee gulden in gelde, 'tsaemen vier gulden, is voor twee jaeren 8 gl.
 Secunda summa IIIc LIII gl. X 1/2 st. 45 1/2 gl. 10 1/2 st.
 Anderen ontfanck van cynsen den Heilig geest Jacrelycx vervallende.
 De hofstede Cornelis Schuermans, sjaers thien stuyvers is 20 st.
 Philips Nuyens, sjaers viertien oudegrooten, compt voor twee jaeren 2 gl. 11 st.
 Merten Hermans vuyt eenen beemd int Ossenbroeck, vyff oude grooten is 17 1/2 st.
 Tertia Summas LXXII gl. V stuyvers.
 Anderen ontfanck van verhuerde goederen den Heylig geest toekomende, gedaen by Willem Willems van Alphen voorgaenden Heilig geest meester, voor dry jaeren, waervan de voorschreve Willem heeft genoten een jaer ende desen rendant de twee jaeren.
 Ierst eenen ecker gelegen in den Bruynenstryt, ge-

huert door Henrick Fyen, sjaers voor acht gulden thien stuyvers is 17 gulden
 Eenen ecker int Lokerecker, gehuert door Hans Van Deuren, compt 6 gl. 10 st.
 Eenen ecker in den grooten beyntel door Jan Van Couwegom is 10 gl. 16 st.
 Twee driesen in de Quackstraet door Adriaen Lemmens is 18 gl.
 Drs in de Santstraet door Adriaen Van Gorp, compt voor twee jaeren. 12 gl.
 Twee Drieskens in de Meir, by Pauwels Hermans voor 12 gl. 10 st. is. 25 gl.
 Den dries in de Meirstraet by Hans Moelants voor 10 gl.
 Eenen dries aldaer by Willem Vloetberghs voor. 17 gl.
 Eenen ecker in de negenpael by Lambrecht Van Berwaer, voor 8 gl.
 De hofstede Mathys Verrotten voor 4 gl. 5 st. is 8 gl. 10 st.
 De Hoffste Hans Van Tielen, verhuert aen Crispyn Stevens voor 4 gl. 10 st.
 Den ecker verhuert aen Cornelius Fyen voor 3 gl. 10 st.
 De hofstede Meeuws, gehuert by Jan Coppens voor twee jaeren is 3 gl. 4 st.
 De hofstede Bertelmeeus vanderLoock, voor twee jaeren 2 gl.
 De Heilig geest hoeve met erve verhuert voor twee jaeren aen Jan Van de Plas 56 gl.
 Anderen ontfanck van verkochte schaerhaghe gewassen op de Heiliggeest erve
 Verkocht het schaerhout opt block van den heiligen geest hoeve aen Cosmas Willekens voor 7 gl.
 Het schaerhout aen den Goormolen, aen Willem Vloetberghs, voor 6 gl. 4 st.
 Het schaerhout op de driessen in de Luckstraete aen Jan Schenaerts voor 5 gl. 10 st.
 Quarta Summa IIc XX gl. XIII st. 220 gl. 14 st.
 Anderen ontfanck van gequoten renten ten tyde van de administratie van desen rendant ende deselve sommen ter selve nature wederom aengelecht
 In den jersten was den voors. Heylig geest jaere-

lyckx heffende op Fransois Van Westerwyck eene rente van vier gulden, maer is deselve by hem gequeten, comende alsoo de capitael penningen alhier voor ontfanck 64 gl.

Peeter Lemmens tot welke plachten den Heyligeest vuyterycken vyffthien loopen coren, maer is deselve gereduceert by Jacob Jan Buycx volgens den regisser gepasseert voor Cosmas Willekens ende Jan Schenaerts Claassone, schepenen op den 16 Februari 1609, comende de capitaelpenningen alhier voor ontfanck 60 gl.

Item is een van de proveniers gedurende des rendants dienste comen te overlyden, synde alsoo tot behooff van den Heyliggeest verkocht syne meubelen te hoechsten ende schoensten bedraeghende deselven in alles ter somme van 14 gl. 3 st

Wesende Reynier de Timmerman.

Item heeft desen rendant vercocht aen diversche personen de liesen van de verckens by hem geslaghen de somme van 13 gl. 14 st. 1 oort

Item ontfangen van Regault de Bie, als eertyden Heyliggeestmeester de somme van 11 gl. 15 st.

Quinta summa 1re LXIII Gl. IX st. 1 blanck 163 gl. 9 st. 1 bl.

Totalis van den geheelen ontfanck, is een duysent ses hondert dry en dertich guldens seven stuyvers enen halven

Dico Im Vic XXXIII guldens VII st. 1/2 1,633. 7 st. 1/2.

Vuytgeven tegens den voorschreven ontfanck ende jerst van den back coren aen den schamelen provienerende voor desen tyt van twee jaeren :

In den jersten staet te weten dat desen rendant, comende in desen dienst qualyck was versien van coren, heeft tselve doorgaens op de merckt ende elders moeten coopen om daermede te onderhouden dry en twintig proveniers ende gebacken alle wecken vyff loopen coren. In den jersten heeft desen rendant gecocht van Sieur Henrick Van der Schoot, rentmeester van Hare Hoecheden Domeynen tot behooff als voor Sessendertich viertelen coren, die den rendant heeft gebacken in neghen ende twintich weken in daennemen van synen dienst ende daervoor betaeld juxta quitan 115 gl. 17 1/2 st.

Item heeft desen rendant totte voorss. negen en twintich weken backens, gedaen van syn coren een loopen, compt daervoor 17 st.

Item van Jan Schenaerts gecocht ten behooff als voor derthien vierthelen, de viertel 4 gl. 13 st. compt tsaemen 60 gl. 9 st.

Door den rendant hier noch by gecocht dry loopen is 3 gl. 8 st. 1 bl

Op den neghensten december gecocht van den heer Jan Loffaerts tot behooff van den Heyligen Geest, seventhien vierteelen coren en dry loopen en daermede gebacken vierthien weken ende daervoor betaelt 77 gl.

20 Xber gebacken vyff loopen coren, hiervoor betaelt 5 gl. 10 st.

28 Xber gebacken vyf loopen betaelt als voor 5 gl. 10 st.

Op 3 Januari gebacken en betaelt als voor 5 gl. 10 st.

Den 10 dito gebacken en betaelt als voor 5 gl. 10 st.

Den 17, den 24, den 31 Januari ; den 7 Februari, den 14, den 21 en 28 Februari ; den 7, den 14, 21, 28 Meert; 4 April, den 11, den 17 en 25 April; den 2, den 9, den 15, den 23, den 30 Mey en den 9 July, elcken dach gebacken vyff loopen coren, de viertel tot 4 gl. 8 st. compt voor de vooss. een en twintich weken 115 gl. 10 st.

Den 13 Juny gebacken vyff loopen hier voor betaelt 4 gl. 15 st.

Den 20 Juny gebacken en betaelt als voor 4 gl. 15 st.

Den 27 Juny gebacken en betaelt als voor 4 gl. 15 st.

Den 4 July gebacken vyff loopen hiervoor betaelt 4 gl. 10 st.

Den 11 July gebacken vyff loopen betaelt 4 gl. 2 1/2 st.

Den 18 July gebacken en betaelt als voor 4 gl. 12 1/2 st.

Den 25 dito gebacken als voor betaelt 4 gl. 10 st.

Den 1 Augustus gebacken en betaelt als voor 4 gl. 10 st.

Den 15 dito gebacken vyff loopen en betaelt 4 gl. 6 st.

Den 22 dito gebacken en betaelt als voor 4 gl. 6 st.

Den 30 dito gebacken als voor en betaelt 3 gl. 15 st.

Den 5 September gebacken en betaelt als voor 2 gl. 15 st.

Den 12 dito gebacken als voor en betaelt 3 gl. 12 1/2 st.

Den 19 dito gebacken en betaelt als voor 3 gl. 12 1/2 st.

Den 17 dito gebacken als voor en betaelt 3 gl. 15 st.

Den 30 October gebacken als voor en betaelt 3 gl. 5 st. 1 oort.

Den 10 dito gebacken als voor en betaelt 3 gl. 15 st. 1 bl.

Den 17 dito gebacken en betaelt als voor 3 gl. 15 st. 1 bl.

Den 24 dito gebacken en betaelt als voor 3 gl. 15 st. 1 bl.

Den 31 dito gebacken en betaelt als voor 3 gl. 15 st. 1 bl.

Den 7 november, den 14 dito, den 21 dito, den 28

dito en 5 December vyff weken vyff loopen gebacken

betaelt à 3 gl. 15 st. is	13 gl. 15 st.
Den 12 October gebacken vijff loopen en betaelt	3 gl. 4 st.
Den 19 dito gebacken en betaelt als voor	3 gl. 11 st.
Den 26 dito gebacken en betaelt als voor	3 gl. 9 1/2 st.
Den 2 Januari als voor	3 gl. 9 1/2 st.
Den 9 dito als voor	3 gl. 9 1/2 st.
Den 16 dito als voor	3 gl. 9 1/2 st.
Den 23 dito als voor	3 gl. 9 1/2 st.

Item heeft desen rendant alle het voorss. coren gebacken en sommighen doen backen, bedraegende in alles hondert seven en twintich viertelen twee loopen, compt van elcke viertel seven stuyvers is 44 gl. 12 st. 1/2.

Prima summa van vuytgever : Vc LXXVI gl. XVI st. 1 oort 564 gl. 16 st. 1 oort.

Anderen vuytgeven in spek voor de schamele provenieren in dese twee jaeren.

Betaelt door desen rendant aen geroeckt spek, aen gekochte verkens, aen sout, smout, aengeroeckt en ongeroeckt verkenvlees en andere.

Secunda summa monteert, 1c XCIII gl. XI st. 3 blanck 194 gl. 11 st. 3 bl.

Anderen vuytgeven, ordinaris als anderssints.

Aen eenen boeck voor het inschryven der Heylig-geestrenten, aen den secretaris voor het inschryven, aen den coster deser vryheyte voor twee paer schoenen volgens gewoonte aen twelf oudermans vuytgereikt op het jaergety van den heer Jaspas Stynen, aen den offer by deselve, aen de Heeren Deken, Schoutet, Rentmeester, Schepen, Secretaris en andere op Lichtmisse dach, elckeene wassekeerse; aen Smout, aen den Eerwerden heer onderpastoor voor twee paer muylen, aen den torenwachter voor twee paer schoenen, aen Lissen Colen en Cathelyn Nys ieder twee gulden volgens testament van Jaspas Stynen, aen Imposten van den Heyligen geest, aen het snyden der crippen, aen onderhoud van een kint, aen de gemente Voirsselaer, aen eenen mantel en lynwaet, aen huysuur, aen almoese, aen den secretaris der Vryheyte, vacatien voor asleg en aenleg van renten.

Tertia summa monteert Vc XLIII gl. XV st. 3 blancken 514 gl. 15 st. 3 bl.

Anderen vuytgeven van reparatien voor de schamele kinderen.

Door desen rendant betaelt aen lynwaet, koussen, hemden, craeghen, blocken, schoenen, laecken en huiven, (1) in begrepen den maecloon, quarta summa moneert 1c 15 gl. 115 gl.

Anderen vuytgeven van gekochten Torff voor de schamele menschen ende anderssints.

Door desen rendant betaelt aen gekochten Torff, coussens, huyven, bier, craeghen, hemdens, wyn, annys, recht strooy mette dec, banden, decken en levering van nagels, plattynen (2), voirschoten, boter, pantoffelen, aen waecken, grafmaecken en doodskisten.

Quinta et ultima summa monteert 1c LXXIX gl. XVIII st. 179 gl. 18 st.

Summa Totalis van den vuytgeve is Een duysent vijff hondert 't seventich gulden een stuyver.

Dico 1m Vc LXX gl. 1 st. 1570 gl. 1 st.

Ende den ontfanck bedraecht Duysent ses hondert dry en dertich gulden seven stuyvers en een halven.

Afgetrocken het vuytgeven van den voorss. ontfanck, is meer by desen rendant ontfangen als vuytgegeven ende blyft den Heyligen geest schuldig de somme van dry en tsestich gulden ses stuyvers eenen halven, naer styl van reeckeninghe.

Aldus openbaerlyck gereeckent ende gesloten, naer voorgaende sondaechsche proclamatie op der vryheyte huys, als ter presensie van heer en Meester Antonius Louterbeen, pastoor der colegiale kercke van St. Peeters, als Henrick Dergent als stadthouder van den schoutet deser vryheyte, Cosmas Willekens, Jan Gevaerts, Claessone, Adriaen Van Deun, Jan Pauwels, Jacques Van Loooven, Cornelis Verhoffstadt, Jan Dewilde, Niclaes Vueghs en Jan Van Dunne Schepenen, Walingus Ooms Burgemeester, Pauwels Van Dongen, tegenwoordighe Heylig geest meester, der poort en vryheyte van Turnhout, op den twelfsten January 1612.

Toirconde von my C. J. Proost, secretaris.

(1) Lank en smal hayrsnoer oft bandeken daer de vrouwen het hayr in winden. (hus)

(2) Holblocken.

Vonnisse ofte reglement tusschen Turnhout ende Oud-Turnhout.
De gemeyne ingesetenen van Oud-Turnhout supplianten.

Tegens

Die Schepenen en Regeerders der vryheyd van Turnhout Rescribenten.

Ghesien in den Rade van de Ertshertogen onse genadichste heeren ende Prince, geordoneert in dese henne hoocheden, Landen ende Hertogdommen van Brabant, 't vonnisse tusschen partyen gegeven den 21 October lestleden met die verbalen dyen achtervolgende voor commissarissen van desen hove ghehouden. Daerby gebleken is van niet apparentie van accoort, noch acceptatie van verscheyde middelen daertoe geproponeert ende op alles wel ende rypelyck geleth, Thof recht doende op d'instructie van partyen debat soe ten respecte van separatie, cassatie als designatie van abusen in ende vuyt die rekeninghe gepretendeert, als van tgene vuyter gelegentheyd van de saecke is gebleken, ende dat cenichsints tot henne gemeyne ruste ende welvaren heeft mogen moveren, Verleert dat die rescribenten schuldich syn te doen inne alle die onbetaelde sloten van voors, rekeningen, eensamptelyck doen purgeren die openstaende apostillen, ende doen effectuieren die devoirs daermene men bevint particuliere als generale collecteurs belast, Ende tot dyen te doen sommeren ende calculeren die openstaende boecken, ende binnen middelentyt tot alle die restanten geint sullen wesen egeene sloten van rekeningen te betalen aen de rendanten die schynen te voren te zyn. Ende voorts gevende eenen voet oft reglement in toecomende tyden te volgen. Thoff ordineert dat collecteurs soo particuliere als Generaele, den behoorlycken eedt sullen doen, soe ten respect van den ontfaeck als vuytgeven, ende ten langsten binnen dry maenden naer den overstryck van elcken jaere, rekeninghe, bewys ende reliqua doen van de administratie soe van leden als andere ordinarisse oft extraordinarisse lasten, Inde welcke men niet en sal passeren eenige remarquable sommen noch vacatien, schencken oft andere, dan noot-saecklycke ende oorboirlycke oncosten met blyckinge van ordonnantie van Schepenen ende Gesworen alle oft den meestendeel van hen op eene behoorlycke quitantie ofte blyckinge van employ, noch oock eenige soulten oft resten sonder blyckinge van onmogelyckheyd of notable difficulteyt ende behoorlyck devoir; Daertoe die schouteth oft vorster sal schuldich wesen alle assistentie promptelyck ende sonder ooglyckinge (1) te doen. Sullen oock de generale collecteurs gestelt worden by tour

(1) door de vingeren zien.

ende overhant, vuyt die vryheyd ende gehuchten, ende henne rekeninge verficieren mette boecken van particuliere ontfangers oft collecteurs: Ende sullen voortaan niet ghelicht worden eenige penningen op intrest oft renten, dan in cas vas noode, met kennisse van Schepenen ende gesworen ende de gene die men tot publike belastingen gewoon is te roepen, *mits daertoe oock hebbende Octroy Van den Hove*. Dat oock van de gemeyne lasten niemant vry gelaeten en sal worden, *noch oock eenige gestelt dan opten voet van de ordinarisse beden*.

Nopende het Ruyterhouwen oft te houwen van soldaten sal gevolcht worden d'ordonantie by de rescribenten den 18 Januari 1603 gemaect; ende van alles immers van thouden ende logeren derselve met tgene d'atter aencleeft behoorlycke controle gehouden worden, ende dit by maniere van provisie oft prouwe tot dat anders met naerder kennisse by den hove sal worden geordoneert.

Verclerende Partyen om voorder oft andersins versocht ende gesustineert te hebben niet ontfangbaer.

Condemneren daerop Rescribenten in een derde deel van de costen, de twee resterende deelen compenseren om redens. Gedaen binnen de stadt van Brussel, negentiendendag in de maent van November int Jaer ons Heere 1608, (geteckend) onleesbaar,

Rekwest van Turnhout om vrydom
van inkwartiering van militairen.

A son Altesse le Prince Eugène de Savoie, Gouverneur général des Pays Bas.

Remontre très humblement Hubert Jacques Van den Broeck Ecou-tette de la ville, du Pays et quartier de Turnhout, un des sept quartiers d'Anvers, que feu sa Majesté catolicque Philippe IV, et feu son Altesse Impériale l'Archiduc Leopold, lors de son Gouvernement, ont été servies d'eximer et affranchir les inhabitants de la ville et pays de Turnhout, appartenant pour lors à la Dame Douairière d'Orange (de Glorieuse mémoire) des logemens de tout Gens de guerre, tant des armées de sa Majesté que des troupes auxiliaires avec une déclaration très positive, de faire jouir la dite Dame et ses inhabitants de l'antier effect d'icelle, la quelle déclaration fut depuis ratifié et confirmé par autre acte de sa dite Altesse Impériale le 21 de Décembre 1655, en copie ci jointe, déclarant et ordonnant en outre son intention être que les inhabitants de la dite ville et du dit Pays de Turnhout jouissent de la dite exemption, tant au regard des gens de guerre des Armés de sa Majesté que des troupes auxiliaires et que desuite ils ne seront quotisez en les sommes pour et dans les fraix des logemens et pasages des troupes par les sept quartiers d'Anvers, comme aussi aux sommes à accorder à sa Majesté Impériale en rédemption des logemens des quartiers voisins du district d'Anvers et autres ; le tout suivant l'acte reposant à l'audiance générale de sa Majesté et aussi confirmé par son décret du 19 Février 1659 ; par leurs Excellences le Marquis de Caracena, Don Castelrodrigo, Duc de Villa Hermosa ; le Prince de Parma, Marquis de Grana, Marquis de Castanaga ; et dernièrement son Altesse Elec : de Bavière, par décret du 26 novembre 1692, aussi en copie ci-jointe, ont pareillement faient jouir et maintenir la dite exemption à sa Majesté Britannique, le Prince Guillaume, aussi de glorieuse mémoire. Laquelle ville et pays, par la mort du dit Prince ont succédé à sa Majesté le Roy de Prusse. En cette conformité, le Remonstrant ce retire à votre Altesse, la suppliant très humblement que son bon plaisir soit de faire maintenir la ville et pays de Turnhout dans leurs prérogatives exemptions en toutes occurences et ensuite d'ordonner de dépêcher acte à ce requis, afin qu'ils puissent être continués dans leurs anciennes privilèges d'exemption, tant dans les sept cartiers d'Anvers, qu'ailleurs.

ORDONNANTIE VAN KONING CAREL, regelende de te beta-len prijzen van gerequireerde Wagens, Karren en Pionniers de dato 17 December 1708.

Carel by der gratie Godts, Coninck van Castillië, van Leon, van Arragon, enz. Hertogh van Brahant, ende van Limbourgh, enz. Graeve van Vlaenderen, enz. Heere van Mechelen ende andere deser Nederlanden. Zynde onderricht van de excessen ende abusen die by d'officieren van den platten-Lande ende Dorpen zyn begaen geweest in de Taxatie van de Dag-hueren van de Wagens, Karren ende Pionniers de welke door ons bevel zyn gecommandeert geweest, ende tot onsen Konincklycken dienst nog zullen gecommandeert worden in tydt van oorloge ; Wy, by advys van onsen Raede van Staete, gestelt tot het gouvernement generael van dese Landen, ende hierop gehoort hebbende die Gedeputeerde van de Staeten van Brabant ende andere, hebben geordonneert ende gestatueert, dat, beginnende van den eersten van Januarius van desen loopende Jaere ende alle toecomende tyden, wy, den prys daer van hebben gereguleert, gelyck wy reguleren by dese, zoo als hier naer volght, in den Somer, te weten van den eersten van Mey, tot den lesten van October, elcken wagen tot ses guldens, elcke karre tot vier guldens thien stuyvers, ende elcken Pionnier tot achttien stuyvers daeghs, ende in den winter, te weten van den eersten November tot den eersten April, elcken wagen tot vier guldens, elcke karre tot dry guldens, ende elcken pionnier tot twelf stuyvers oock daeghs, belastende de staeten van het Landt hier aen de hand te houden, ende ons te waerschouwen, ingevalle van manquement ende ordonneren generaelycken aen alle Hooft-Officieren ende andere van de quartieren, Meyeryen, Casselryen ende Landen, wien het aengaen oft raecken magh, het bovengeschreven punctuelyck te onderhouden ende te doen onderhouden, ende hun te reguleren ende conformeren volgens dese, op pene van te vervallen van hun Ampt ofte Officie, ende verclaert te worden inhabiel om eenige andere te connen bedienen.

Ontbieden daer-omme ende bevelen aen onse seer-Lieve ende Getrouwe die Cancellier ende Luyden van onsen souvereynen Raede van Brabant, ende aen alle andere onse Justicieren, Officieren ende Onder-saeten, ende aen ieder van hun in 't besonder, ende soo hen dit aengaen oft racken magh, dat sy dese onse Ordonnantie van stonden aencondigen, uyt-roepen ende publiceren, ende doen condigen, uytroepen ende publiceren, al-omme in alle de Plaetsen hunder Jurisdiction respectieve-lyck, alwaer men gewoon is uytroepinge ende publicatie te doen, ende daer-en-boven deselve onderhouden ende doen onderhouden volgens haere forme ende inhouden, procederende ende doende procederen

tegen de Overtreders by executie van de penen daer toe gestelt, sonder eenige gunste, ooghluyckinge oft verdragh: *Want ons alsoo gelieft.* Gegeven in onse Stadt van Brussel onder onsen grooten Zegele den 17 December in 't jaar ons Heere 1708. Ende van onse Rycken het neghenste. Was geparapheert, Grysp. vt. Op de plycke stont geschreven, By den Coninck in Synen Raede, onderteckent A. V. Ghindertaelen, ende was ghezegelt met den grooten Zegele van Syne Majesteyt, in rooden wasse uythangende in dobbelen steerte van parquement. Leeger staet: Publicatio facta hâc 30^a Xbris 1708 geteekend P. Snyders 1708.

Reeckeninghe, Bewys en de Reliqua, dewelcke mits desen doende ende overgevende is voor myne Eerweerdighe Heeren die Schouteth, Rentmeester, Schepenen ende geswooren deser Stadt ende Vryheyd Turnhout Sieur Peeter Van Eynde als gewesen contributie Meester deser Stadt ende Vryheyd voorschreven ende dat van den tydt van twee achtereenvolgende jaeren begonst den vyftienden Mey seventhien hondert seven ende geexpireert op gelycken termynen seventhien hondert ende neghen, ende dat van de handelinghe, Administratie ende Bewint die den voorschreven Sieur Peeter Van Eynde in syne gemelde qualiteyt cenichsints heeft gehadt soo in ontfanck als vuytgeve oversulcx, soo wordt alhier gebrocht den voorschreven

ONTFANCK.

In den jersten staet te weten dat alsoo den tegenwoordigen oorloghe tusschen de Hooghmogende Heeren die Staeten ende andere geallieerde Vorsten tegens die Croonen van Spagnien ende Vranckeryck dese voorschreeve Vryheyd genootsaect is geweest tot voorcominghe van alle plunderingen brandschattingen etta te begeven onder de contributie van Syne Coninghlycke Majesteyt Coninck van Vranckeryck gelyck sulcx is geschiet met den heere Doujat als Intendant der selver resideerende binnen de stadt Mabeuge (Maubeuge) ende tot vuytvinghinghe der welcke Contributie soo hebben die Heeren Regeerders geresolveert deselve te vinden op den voet van de beden ende tot dyen eynde doen formeeren door de geswooren bedezetters deser Vryheyd eenen Contributieboek ende ter selver fine tot hulpe ende assistencie aengesteld ende gecosen twaalf Collecteurs om de beden tot dyen eynde afgelesen ende geconsenteert op te maenen, ende de penningen daervan aen den Rendant te behandighen, ende syn geweest die naervolgende Persoonen, als te weten: Francis Hendriex over die Herentaelche straet, Dirck Wouters over de Gasthuysstraet, Jan Rombouts over

de Potterstraet, Cornelis Van Walderen, over de Otterstraet, Willem Boorts over Oosthooven, Wouter Verdonck over Out-Turnhout, Hendrick Theeuws over de Darisonck, Jan Bos Joriss* (Jorissone) over 't Schoirvort, Jan Loeyens over Severdonck, Anthoni Fleirackers over Papenbruggen, Pecter Bosmans over d'Heysyde, Wouter Nuyts over Roy etta ende want geduerende den voorschreeven twee jaerighen dienst syn geconsenteert vier reele ende sesendaertich lastbeden te maenen in hooghgelt te weten den pruisen schellinck tot seven stuyvers gelyck den tegenwoordighen cours der munte ingevolghen syne Conincklycke Majesteyts placcaete is gaende, soo ist dat alhier: Jerst wordt gebrocht voor ontfanck den boeck van Francis Hendriex, collecteur over de Herentalssche straet, monteert in 4 reele beden 408 guldens 5 stuyvers volgens de calculatie van Schepenen en over de personele beden volgens voorschreven calculatie over de gemelde 36 ommeslaegen (1) ter somme van 522 gl. 4 stuyvers samen 930 guldens 9 stuyvers.

Den boeck van Dirck Wouters Collecteur over de Gasthuysstraet monteert in 4 reele beden 479 guldens 17 1/2 stuyvers en voor aendeel in gemelde 36 ommslaegen 556 guldens 12 st. Samen 1036 guldens 9 1/2 stuyvers.

Den boeck van Jan Rombouts collecteur over de Potterstraet monteert in 4 reele beden 706 guldens 9 1/2 stuyvers en voor aendeel in gemelde 36 ommslaegen 792 guldens 9 st. samen 1498 guldens 18 1/2 stuyvers.

Den boeck van Cornelis Van Walderen Collecteur over d'Otterstraat monteert in 4 reele beden 802 gulden 8 st. en voor aendeel in gemelde 36 ommslaegen 733 gulden 14 st. Samen 1536 guldens 2 stuyvers.

Den boeck van Willem Boorts Collecteur over Oosthoven monteert in 4 reele beden 561 gulden 12 st. en voor aendeel in gemelde 36 ommslaegen 351 gulden, Samen 912 gulden 12 stuyvers.

Den boeck van Wouter Verdonck Collecteur over Oud-Turnhout monteert in 4 reele beden 390 gulden 2 st. en voor aendeel in gemelde 36 ommslaegen 303 gulden 6 st. Samen 693 gulden 8 stuyvers.

Den boeck van Wouter Nuyts Collecteur over Roy en Schoonbroeck monteert in 4 reele beden 536 gulden 16 st. en voor aendeel in gemelde 36 ommslaegen 360 gulden, Samen 896 gulden 16 stuyvers.

Den boeck van Hendrick Theeuws Collecteur over de Darisonck monteert in 4 reele beden 329 gulden 19 st. en voor aendeel in gemelde 36 ommslaegen 232 gulden 2 st. Samen 562 guldens 1 stuyver.

Den boeck van Antoni Fleerackers Collecteur over Loockeren,

(1) Openbare kennisgevingen.

Papenbruggen ende Stockt, monteert in 4 reele beden 316 gulden 19 st. en voor aendeel in gemelde 36 ommeslaegen 192 gulden 12 st. Samen 509 gl. 11 stuyvers.

Den boeck van Jan Loyens Collecteur over Severdonck monteert in 4 reele beden 440 gl. 15 1/2 st. en voor aendeel in gemelde 36 ommeslaegen 273 gulden 12 st. Samen 714 gulden 7 1/2 stuyvers:

Den boeck van Jan Bos (Jorissone) Collecteur over Schorvoirt monteert in 4 reele beden 241 gulden 14 st. en voor aendeel in gemelde 36 ommeslaegen 190 gulden 16 stuyvers. Samen 432 gulden 10 stuyvers.

Den boeck van Peeter Bosmans Collecteur over d'Heyseyde monteert in 4 reele beden 358 gulden 10 st. en voor aendeel in gemelde 36 ommeslaegen 262 gulden 2 st. Samen 620 gulden 12 stuyvers.

Prima Summa van den ontfanck komt te monteere ter somme van 10.343 gl. 16 1/2 st.

Anderen ontfanck, soo over de Tienden ende andere geamortiseerde goederen van het Capittule, Champtram, Begghnhof, den heere van Rethi, Corsendonck etta.

Den heere van 't capittule over hunne thienden ende andere geamortiseerde goederen bedroeg hunne quote, verschenen 15 Mey 1707 210 gl. 18 st.

Hetselve capittule hadt te betaalen in het personeel, volgens accorde gepasseerd ende gedeceeteert door den heer Marquis d'Itre, by syne apostille gedaecte 24 8ber 1704, 't alle jaer eene som van. 40

Alnog ontfangen van selve capittule voor het jaer 1708. 210,18

Item voormelde som in 't personeel voor 't tweede Jaer. 40

De Thienden van Champtrain bedroegen, vervallende 15 Mey 1707. 105,13 1/4

En voor het jaer 1708. 105,13 1/4

De 4 wintmolens deser vryheyt waeren oock geobligeert te betaalen in de gemelde contributie verschenen 15 Mey 1707. 153,12

Item voor het jaer 1708, vervallen 15 Mey 160,3 1/4

Item de Thienden van Rethy, Werbeeck etta bedroegen voor hunne quote den 15 Mey 1707 de somme van. 56,3 3/4

Item voor 't tweede jaer 1708 61,15

Van het Begghnhof ontfangen voor hunne quote in gemelde contributie voor het eerste jaer 120,10

Van het Begghnhof voor hunne quote in de personele belasting voor het eerste jaer	105
Van het Begghnhof in voorschreve contributie voor 't tweede jaer.	120,10
Van selve in personele belasting voor 't tweede jaer.	105
Van selve de tweejarige belasting van de Begghnhoeve .	4,12
De hoeve van 't Stokt competeerende den heere van Arendonck, is schuldigh te betaalen in gemelde contributie voor het eerste jaer	6,6 1/4
Item voor het tweede jaer .	6,6 1/4
Het Clooster van Corsendonck is gehouden in voorschreve contributie voor gemelde twee jaeren	146,12
Het Clooster van Tongerlo is schuldigh de contributie eener hoeve te Schoonbroeck, competeerende aen gemeld clooster bedraegende voor gemelde twee jaeren	11,10
Deze voorschreve tweede somme raeckende de thienden van den capittule, champtrain etta comt in wisselgelt te bedraegen .	1771,2 1/2 st.
En deselve gereduceert synde in hooghe valuatie den schellinck à 7 st. gelyck dese reeckeninge worde gedaen, comt te montereren ter somme van	2066 gl. 6 st.
Anderen ontfanck geprouffiteert over de vercoghte moeren ende door ordonnantie op het slot van de reeckeninge van d'Erfgenaemen Geraert Loycx.	
Item staet te weten dat den gemelden rendant alnoch heeft geprouffyteert eene somme van sesse hondert gulden courant gelt, procederende vuyt de vercochte moeren in den vloet	600
Alsmede heeft den voorschreven rendant noch ontfangen den 22 Augustus 1708 door ordonnantie 450 gulden wisselgelt voortscomende vuyt het slot van de reeckeninge der contributie van de erfgenaemen Geeraert Loycx, welcke gereduceert in courant gelt, comen te montereren ter somme van	525
Tertia summa bedraecht .	1125 gl.
Summa totalis van den ontfanck, comt te montereren ter somme van Derthien duysent vyffhondert vyff en dertigh gulden twee en eenen halven stuyvers .	13,535 gl. 2 1/2

Vuytgeve tegens den voorschreven ontfanck.

In den jersten blyckens de quittantie van den 19 Augusti 1707, heeft den rendant betaelt ten comptoire van den heer de Werve binnen de stad Antwerpen, ende dat op reeckeninghe ende by provisie voor onse contributie van de twee jaeren, respectief ingegaen 1707 ende geexpireert 1708 en 1709 eene somme van .

Item blyckens quittantie van selven de Werve.	1162, gl. 7 st.
Op 2 December 1707 betaelt	531 gl. 15 st.
Alnogh blyckens quittantie van selven de Werve	668 gl. 2 st.
Op 31 Augusti 1708 betaelt	1694 gl. 4 st.
Op 15 November 1708 betaelt	1665 gl. 4 st.
Op 16 November 1708 betaelt	512 gl.
Op 8 februari 1709 betaelt aen Debie	361 gl. 4 st.
Op 11 februari 1709 betaelt aen zelven	408 gl. 2 st.
Alnoch betaelt aen selven de Werve	1000 gl. 2 st.
Aen port van eenen brief	286 gl. 2 st.
Op 6 Meert 1709 betaelt tot solde	6 st.
	29 gl. 4 st.

Prima Summa 8318 gl. 12 st.
 Ende dese gereduceert in hoogh geldt à seven stuyvers den schel-
 linck komt te montereren ter somme van 9705.0 1/2

Anderen vuytgeef by den rendant gedaen aen twee sauvegarde brieven ende voorts ingevolghen eenige ordonnantie.

In den jersten staet te weten dat syne Coninghlycke Majesteyt van Vranckeryck, aen dese stad ende Vryheyth Turnhout heeft gelieven te versien met eenen sauvegarde brief voor een jaer innegaende den 15 Mey 1707 en expirerende 1708 volgens den brief daervan synde, heeft moeten betaelen

Alnoch betaelt aen eenen anderen sauvegarde brief gelycke somme 28 gl. 16 st.

Voor gedane betaelinghen aen den comptoirbode 28 gl. 16 st.

Aen Beatrix Vueghs erfgenaeme van wylen den heer Loyx afleg eener renthe ten laste deser Gemeynthe ten kapitale van 3 gl. 6 st.

Samen 294 3

353 gl. 41 st.

Report 353 — 41

Aen de bedesetters voor gemeriteerde journeen in 't maecken der Collecteurs maenboecken, de somme van	90 — 16
Aen Jan Maes Aelmoesnier tot slot syner reeckeninghe	100
Aen Frans Vermeulen tot slot van sekere quittancie Betaelt aen sekere gepasseerde fouten soo aen den rendant als aen de collecteurs over de verschillende wycken, alles by ordonnantie	90 — 5
Anderen Vuytgeeff als ordinaris	988 — 13 1/2
Aen den heer Borgemeester wordt toegevoeght vyf gulden ten hondert op de ontvangst der collecteurs, monterende 10,343 gl. 16 st. 1/2 is	517 — 3 1/2
Item 13 stuyvers ten hondert op de buitengewoone ontvangsten	30 — 19
Aen den heer Secretaris deser Vryheyth over het schryven ende stipuleren deser tegenwoordighe reeckeninghe	6 —
Item aen denselven voor het schryven eener copie	3 —
Aen de heeren Auditeurs deser reeckeninghe en oversien derselve	26 —
Aen den clerc des heeren secretaris voor syn depeche	— 14
Aen den bode wordt toegevoeght	— 6
Betaelt aen de segels	— 10 1/2
Aen den heer rendant voor vacatien, verteiringhen als andersints,	36

Somma totalis van den vuytgeeff komt te montereren 11.960 11 1/2

Den ontfang hiervorens was 13.535 2 st. 1/2

Dus d'een tegens d'ander afgetrocken ende geliquideert is meer by den rendant ontfangen dan vuytgegeven ende blyft denselven noch ten achteren de somme van vyffthien hondert vier en seventhig guldens thien stuyvers een blank-salvo semper meliori calculo.

Aldus gedaen, gepasseert ende gesloten naer voorgaende sondaegsche proclamatie, met opene deuren en vensters, ten overstaen van Anthoni Claessens, Egidius Jacobus Stuyck, Melchior Vueghs, Jan Baptist Robert, Jan Bort, Jacobus Schryvers, Jan Peetersen, Jan Hendrickx, ende Pecter Devolder, respectieve Schepenen ende gesworens der stad ende vryheyth Turnhout, desen thienden october 1710. Geteekend Proost sec.

**Uittreksels uit het Resolutieboek der Stad en Vryheit Turnhout
over het Jaar 1808.**

Den Maire van Turnhout vernomen hebbende datter aldaer de grootste excessen begaen worden binnen deze gemeeynte :

Ten eersten door het werpen van steenen, soo in de stracten, op de merckt, op het kerckhoff ende andere plaetsen, soodanigh dat over eenige daegen daerdoor een groot ongeluck gebeurt is, aen een vrouws-persoon, die door een stuck steen tegen haar hersenen geworpen, waerdoor sy soodanigh geraeckt was, dat deselve gisteren is overleden.

Ten tweeden, door het beschaedigen van de vruchten op het velt, 't zij koren, haever, terwe, hof ende andere vruchten, met daer door te loopen ende wegen te maeken, die er noyt geweest zijn.

Ten derden, door het beschaedigen van boomen, plantagien ende schaerhout, soo van particuliere als van deze gemeeynte.

Ten vierden, door de bruggen, gemeeynte goten, ende schoren te beschaedigen, met het afbreken van steenen, de steene dorpels daer af te werpen ende het eyser daarvan te steelen.

Ten vijften, door het steeken van steenen in de Gemeeynts pompen, waerdoor veele schaede aan die pompen toegebracht wordt.

Overwegende dat het ten hoogsten nootsackelyck is, om deselve excessen, baldadigheden ende buitensporigheden te doen ophouden.

Overwegende oock dat deselve verboden syn door de wetten van policie de datis 22 July 1791 ende 28 September van het selve jaer.

Besluit :

Dat het aen een ieder 't zij clyn oft groot op het alderstrengste verboden is met eenige steenen, schalien oft andere objecten, in de stracten, op de merckt, op het kerckhoff oft andere plaetsen te werpen.

De vruchten te velde oft in de hoven te doorloopen, weegen daer door te maeken, oft andersints onder den voet te trappelen.

De boomen ende plantagien in eeniger manieren te beschaedigen ende oock de bruggen, goten en de schoren afte breeken, de steenen ende eyserwerck daer van te steelen oft aftewerpen.

Dat het oock expresselyck verboden is aen de passerende chaisen ende andere reytuigen te hangen om alle ongelucken te voorkomen.

Dat deghene sullen bevonden worden eenige der gemelde buitensporigheden te begaen ingevolge de voorschreven wetten sullen worden gestraft.

Dat de ouders zullen instaan voor hunne kinderen, de momboirs

voor hunne weesen, de huysmeesters en meesteressen voor hunne dienstboden.

Den commissaris van policie gelyck oock zyne agenten en de garde champetre zyn belast den prompten uytvoer dezer te bewaeken ende tegen deghene hieraen zullen misdoen, klachtschriften te maken om hun door de simpele policie te doen vonnissen.

Dese sal gepubliceert ende aengeplackt worden ter gewoonelycke plaetsen opdat eenieder daervan kennisse soude hebben.

Dese sal versonden worden ter goedkeuringe van den onderprefect van dit arrondissement.

Gedaen in de sittinge van den 28 Mey 1808 (onderteckend) G. J. Sanen.

Gesien en goetgekeurt door ons onderprefect van het Arrondissement van Turnhout om volgens synen inhoud, uitgevoerd te worden.

Gedaen in de onderprefecture van Turnhout desen 29sten Mey 1808. (Geteekent) Mesmackers.

Den Maire van Turnhout, gesien het rapport van den commissaris van politie deser stadt, waerdoor blykt, dat alle de binnenwegen ende stracten syn in eenen seer sleghten staet ende qualyck onderhouden. Dat de graghten niet gesuyvert syn ende de schoren niet geopent, waer door het water synen liberen loop niet hebbende, seer groote schaede wordt toegebracht aen de ingesetenen en om van welke schaede onse ingesetenen te bevrijden zooveel mogelyck

Besluit :

1. Dat alle eygenaers welcker erven gelegen syn tegen de binnenwegen ende stracten gehouden zyn deselve wegen behoorlyck te repareren ende in goeden staet te stellen, de graghten te openen ende schooren te leggen, daer het noodigh is, opdat het water synen vollen loop kan hebben, hetwelck moet geschieden binnen de tien eerstcomende dagen.

2. De voorschreeve tien dagen voorby synde, wordt den commissaris van policie besonderlyck belast sigh te begeeven op de gemelde binnenwegen ende stracten, ende klachtschriften te maeken tegen deghene die niet exact zullen voldaan hebben aen den voorgaenden artikel om ingevolge dier voor het competent tribunael geroepen ende daer voor gevonnist te worden tot de straf vastgesteld door de wetten op dat point existerende.

3. Deese sal gepubliceert ende aengeplackt worden opdat niemand

onwetendheyt soude kunnen voorgeven ter gewooneycke plaetsen ende versonden worden ter goedkeuringe van den heer Mesmaekers, onderprefect van dit Arrondissement.

Gedaen in de zittinge van den 28 Mei 1808. (Geteckent): G J. Sanen.

Gesien ende goetgekeurt door ons onderprefect van het Arrondissement van Turnhout om volgens synen inhoud uytgevoert te worden.

Gedaen in de onderprefecture van Turnhout desen 29 Mei 1808. (Geteckent), Mesmaekers en J. B. Mermans secret.

Nous Maire de la ville de Turnhout.

Vu la lettre de Monsieur le sous-préfet de l'Arrondissement, relative à la nomination et traitements des médecins, chirurgiens et accoucheurs des pauvres de cette ville.

Vu la lettre des membres de la commission du bureau de bienfaisance du 27 Mai dernier.

Considérant qu'il convient de fixer distinctement et invariablement le district de chaque médecin et chirurgien afin que ceux qui devront y recourir sachent auquel ils devront s'adresser.

Considérant qu'attendu l'étendu du territoire de la ville et le grand nombre des indigens, deux chirurgiens sont nécessaire.

Considérant que sur nos sollicitations le sieur J. B. Bruggeman s'est engagé d'accepter la place de chirurgien d'un district.

Arrêtons ce qui suit.

La ville de Turnhout et son territoire est divisé en deux districts, l'un sous la dénomination de district du Levant, l'autre du Couchant.

Le premier se compose à partir du pont Heyende, se dirigeant par le grand chemin entre les deux chappelles d'Oosthoven, la grande route sur la rue des récollets, passant derrière le cimetière traversant la rue d'Herenthals, la grande route sur Casterlé par la nouvelle digue jusqu'à la maison dite « Den Roock » tout ce qui sera situé à droite de la ligne ci dessus indiquée appartiendra au district du Couchant.

2. Il y aura un médecin et un chirurgien par district et un seul accoucheur pour les districts réunis. Il y aura en outre un médecin particulier pour visiter et soigner les malades à l'hospice civil et à l'atelier de travail.

3. Chaque chirurgien devra soigner les malades de son district, placés à l'hospice civil.

4. En cas d'absence ou d'empêchement de l'accoucheur, le chirurgien

du district sera tenu de le remplacer et d'opérer les accouchemens lorsqu'il en seras requis, à cet effet, l'accoucheur aura soin d'en prévenir les chirurgiens.

5. Lorsqu'un accouchement laborieux se présentera, l'accoucheur est tenu d'en prévenir le chirurgien du district afin qu'il y soit et puisse diriger l'opération, si ce dernier juge que la présence du médecin est nécessaire, il l'invitera de s'y rendre.

6. Nul ne pourra réclamer le service des médecins, chirurgiens et accoucheur, à moins qu'il ne soit porteur d'un billet, délivré par l'un des membres de la commission du bureau de bienfaisance, les médecins feront mention de la représentation de ce billet dans l'ordonnance qu'ils délivreront pour le pharmacien des pauvres.

7. Lorsque les médecins ou chirurgiens reconnaitront, que le malade ne peut être traité convenablement à domicile, ils ordonneront de suite la translation à l'hospice civil.

8. Les médecins et chirurgiens se remplaceront mutuellement en cas d'absence constatée ou d'empêchement légitime.

9. Les bandages et autres objets que les chirurgiens fourniront seront payés particulièrement sur leurs mémoires détaillées, qu'ils présenteront tous les six mois. La fourniture des médicaments sera adjudgée annuellement.

10. Les médecins, chirurgiens et accoucheurs feront en sorte que les malades reçoivent les secours qu'ils réclameront.

Nomination

11. Monsieur Liebrechts est nommé médecin pour l'hospice civil et atelier.

12. Messieurs Moons et Bruggeman sont nommés le 1er médecin, le second chirurgien du district du couchant.

13. Monsieur Van Oorschot est nommé médecin du district du Levant. Monsieur Lanen chirurgien du même district.

14. Monsieur Hermans, est nommé accoucheur.

Traitements.

15. Chaque médecin jouira d'un traitement annuel de cent cinquante francs. Chaque chirurgien, cent et vingt cinq francs. Et l'accoucheur deux cent trente six francs.

16. Ces divers traitements seront payés par trimestre sur les revenus du Bureau.

17. Le présent arrêté ne sera exécutoire qu'au 1 Juillet prochain et

après avoir été homologué par Monsieur le sous-prefet de l'arrondissement.

18. Copie du présent sera transmis à la commission du Bureau de bienfaisance, qui demeure chargée d'en donner connaissance aux parties intéressées et aux individus secourus par le dit Bureau.

Fait en la Mairie de Turnhout le 7 Juin 1808. (Sign.) G. J. Sanen.

Vue etc. Approuvé par nous sous-prefet de l'Arrondissement de Turnhout pour être exécuté selon sa forme et teneur.

En la sous-prefecture à Turnhout le 8 Juin 1808. (Signé) Mesmackers.

Den Maire der stadt Turnhout.

Gesien het besluyt van synen voorsaet van den 28 Juny 1806 aengaende de policie van de vremdelingen.

Gesien de wet van 22 July 1791 op de inwendige policie der gemeynten, van gelycken het generael besluyt van Mynheer den prefect van den 6ⁿ Vendemiaire jaer 9.

Overwegende dat de ingesetenen blyven voortsgaen ten hunnen huuse te ontfangen vremdelingen op pretext van kostgangers oft dienstboden sonder declaratie daervan te doen op de Mairie.

Besluyt :

1. Allen de inwoonders, die bij hun gelogeert hebben vremdelingen, van wat ouderdom of geslagt sy souden mogen syn, 't zy in qualiyt van kostgangers, 't zy in qualiyt van dienstboden oft anders, syn gehouden de declaratie daer van te doen ter mairie in den tyt van tien daegen die volgen op de publicatie van het tegenwoordige besluyt ende voor deghene die sy in het vervolgh sullen ontfangen, in den tyt van dry daegen van hunne aenkomste.

2. De vremdelingen sullen moeten thoonen eene paspoort in behoorelycke forme, ende die dewelcke souden willen verblyven oft hun vaststellen, sullen daer en boven moeten brengen een certificaet van de plaetselycke overhydt van de Gemeynthe, waer sy leest gewoont hebben.

3. Alle contraventie aen den 1ⁿ artikel sal gestraft worden met eene amende gelyck aen dry daghloonen tot laste van den inwoonder, die vremdelingen sal gelogeert hebben, welcke amende sal uitgesproken worden door den tribunael van simpele policie.

4. Allen vremdeling die in den tyt van tien daegen niet voorsien sal syn van de stucken beroepen in den tweeden artikel, sal vastgesteld worden tot dat men informatiën over synen persoon sal hebben; ten zy dat hy brengt twee persoonen wel bekend ende eygenaers in dese Gemeynthe dewelcke voor hem instaan.

5. Het tegenwoordigh besluyt sal gesonden ter goedkeuringe van Mijnheer den onderprefect van desen omtreck voor aleer het synen uytvoer sal hebben.

6. Copyen sullen gesonden worden aen den juge de paix van dit canton ende aen den commissaris van politie van dese stadt om te verzecken de stricte uitvoeringe.

Gedaen ter mairie van Turnhout den 9 July 1808 geteckent G. J. Sanen. Leeger stont : Gesien ende goetgekeurt door ons onderprefect van 't arrondissement van Turnhout, onder goedkeuringe van Mynheer den Prefect van 't Departement.

Gedaen in de Sous-prefecture tot Turnhout den 15 July 1803 (geteckent) Mesmaekers.

Gesien ende goetgekeurt door ons Prefet van het Departement der Twee Nethen :

Antwerpen den 19 July 1808.

Den raet van prefecture, representerende den prefect absent (geteckent) P. J. Van Pelt en J. B. Mermans, secret.

Advies

Volgens het Decreet van syne Majestyt den Keyser, gegeven tot Toulouse in dato den 27 July 1808, op Woensdagh 14 deser aen de Mairie deser stadt gepubliceert, synde ingesetenen deser stadt, die genoemt staen op den borgerlijken boek, gerechtigd om hunnen keus te doen van ses persoonen dewelcke hun moeten begeeven in de kiesvergaderinge van het Departement, ende Twee persoonen om hun te begeeven in de kiesvergaderinge van dit Arrondissement. Ende sy worden bij een groepen tegen den eersten October aenstaende ten Stadhuuse alhier, hetwelck sal duren tot den 15den dito.

Ten dien eynde sullen allen die persoonen billetten gebragt worden die sy moeten onderteekenen, welcke billetten enckelyck dienen tot bewys dat sy stemgerechtigde syn, ende daerom worden alle ingesetenen, die dat aengaet aensoght van de gemelde billetten te onderteekenen ende hunne stemmen te komen geeven ten stadhuuse alhier; te beginnen met den eersten october aenstaende ende te eyndigen den 15n dito.

Gedaen in de sittinge den 16n September 1808.

Wij Maire van de stadt Turnhout.

Gesien het besluyt van d'uytvoerende magt van 13 Floreal jaer 7, raekende de Borgelycke wagt.

Gesien den omsentbrief van d'heer Prefet van dit Departement van 13 December 1807, denwelcken ordonneert van de nagtwachten te doen door de ingesetenen ten tyde van de lange naghten, om de diefstallen te voorkomen, de rust te verseecken, ende de buytensporigheden te beletten.

Overwegende dat den number van de agenten van policie niet genochsaem is om den aenhoudenden dienst te doen, soo by daegen als by naghten.

Overwegende dat het van de grootste aengelegenthyt is, dat er in dese stadt, op eenen vasten voet gestelt wordt eene nagtwacht bestaende uyt borgers, voor het inwendigh der stadt, boven de wagten, die plaats hebben op de gehugten ende dewelcke door de respectieve ingesetenen der gehugten gedaen worden onder de waeksaemhydt der policie.

Beslyten :

1. Binnen Turnhout sal er eene wagt syn, bestaende in eenen caporael en vijf mannen, die binnen de stadt snagts den dienst sullen doen.
2. Die wagt sal door de ingesetenen, hebbende den ouderdom van een en twintigh tot sestigh jaeren ten vollen, gedaen worden op toer, te beginnen met de eerste sectie; de ingesetenen van de gehugten ende arme luyden zyn uytgenomen.
3. Iederen ingesetenen sal gehouden syn de wagt in persoon te doen, hy sal nochtans iemant in zyn plaets mogen stellen van de personen, die wy daertoe sullen benoemen, ende daertoe sullen wy by voorkeur aenstellen de soldaten, die afgekeurt syn, ende naer huys syn gesonden en welkers gebreeken nochtans niet en beletten van desen dienst beoorlyk te volbrengen.
4. Wy zullen daegelycks den caporael der wagt noemen ende aenwysen.
5. Den commissaris van policie zal den ingesetenen daeghs te voiren ende schriftelycke kennisse geeven, dat hij de wagt moet doen.
6. Den ghenen die iemant in syne plaetse sal willen stellen, gelyck hier voor art. 3 gemelt is, sal gehouden syn van by den commissaris van policie te gaen, smorgens van den dagh, wanneer hy savonts van de wagt is, ende in syne handen betaelen eenen franc, den welcken sal getrocken worden door den ghenen die de wagt in syne plaats zal doen.
7. Allen ingesetenen, die tot de wagt geroepen is, sal onder het stadt-huys deser stadt in de hooftwagt moeten komen savonts ten seven uren precies, om den dienst te doen tot sanderdaegs smorgens ten vyf uren.
8. Den ingesetenen die op de wagt is, sal gehouden syn de orders van den caporaal te volbrengen ende punctueelyck den dienst te doen,

die hem opgedydt wordt. Den caporaal sal van den commissaris van policie zelfs syn orders crygen, en hy sal daeraen moeten gehoorsaemen, bovendien sal dien commissaris hebben de besondere waeksaemhydt op den dienst.

9. Den ingesetenen die op de wagt is, sal gewaepent syn met een fusiek, dat den caporael hem sal geeven soo haest hy op de wagt komt, hy sal hetselve aen den caporael wedergeeeven, soo haest de wagt gesloten is, hy sal hetselve moeten wedergeeeven in denselven staet, gelyck hy dat ontvangen heeft; alle de verargenisse daeraen toegebracht, sal op synen kost herstelt worden; de policie sal sorgen datter de geweiren syn.

10. Allen ingesetenen die niet te voorschyn sal komen, als hy opgeroepen wordt, den ghenen die niet sal volbrengen de orders en den dienst die hem syn opgedydt ende eyndelyck die niet sal voldoen aen de artikels 3, 6, 7 en 8 van dit beslyt, sal in de boeten geslaegen worden, egael aen de weirde van dry daghloonen, dewelcke sal uytgesproken worden door het tribunael van enkele policie, boven den tax van den plaatsvervanger en de proces kosten: gevolgentlyck sal den commissaris van policie bewaeken ende bewysen de overtredingen, waerover hy de klagt-schriften sal macken.

11. Dese tegenwoordige sal niet ten uytvoer gestelt worden, als naer dat het selve goetgekeurt is, door d'heer onderprefet van het Arrondissement aan wie hetselve sal worden gesonden.

Hetselve sal afgekondigt ende aengeplackt worden in byde de taelen. Gedaen op de Mairie van Turnhout den 19 October 1808 (geteekent) G. J. Sanen.

Volgt de goetkeuring van d'heer onderprefet.

Gesien ende goetgekeurt door ons onderprefet van het Arrondissement van Turnhout, behoudens de goedkeuringe van d'heer prefet van het Departement.

In de onderprefecture tot Turnhout den 20 Augustus 1808 (geteekent) Mesmaekers.

Volgt de goetkeuringe van d'heer Prefet.

Gesien ende goetgekeurt door ons Prefet van het Departement der twee Nethen om uytgewerkt te worden volgens syne forme ende inhoud. Antwerpen den 3 November 1808 (geteekent) Cochon.

Voor gelyckvormige copie by vertaling.

Gedaen in de sittinge tot Turnhout den 5 November 1808.

Den Maire van Turnhout geteekent G. J. Sanen. J. B. Mermans secrét.

Den Maire van Turnhout.

Overwegende dat het van de grootste aengelegenheydt is, dat alle

schouwen, ovens ende andere viersteden, in den besten staet gehouden worden om alle ongelukken van brant te voorkomen.

Daerom wordt aen een ieder geordonneert van die onderhouinge exact te observeren ende opdat daeraen niet soude gemanqueert worden, soo wordt een ieder gewaerschouwt, dat den commissaris, naer het verloop van de agt eerstcomende dagen daerop eene stricke visitatie sal doen, ende hy is belast tegen alle deghene die in faut bevonden worden, klagschriften te maeken en te doen straffen ingevolge de generale ordonnantie op de politie.

Gedaen in de sittinge van 29 October 1808 (geteekent) Sanen en J. B. Mermans secrét. Publié le six Novembre 1808 par Mermans.

INHOUDSTAFEL

Titel		Bladz.
I.	Staat der bevolking	5
» II.	Gemeentebestuur	11
» III.	Gemeente-inkomsten	21
» IV.	Liefdadige gestichten	28
» V.	Eeredienst	33
» VI.	Openbaar onderwijs	37
» VII.	Schoone kunsten, wetenschappen en letteren	44
» VIII.	Gezondheidsdienst	48
» IX.	Justitie, openbare veiligheid, gevangenis	50
» X.	Militie	52
» XI.	Openbare belastingen	55
» XII.	Openbare werken	59
» XIII.	Landbouw	65
» XIV.	Nijverheid	69
	Geschiedkundige bijdragen uit de archieven van Turnhout	75

